

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet ja ammatillisen koulutuksen rahoitus budjetoidaan myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa:

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globalisaatio, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastonmuutos, tieteen, teknologian ja talouden kehitys, työn murros, väestönmuutos, yhteiskunnallisen osallistumisen muutokset sekä eriarvoistuminen vaikuttavat nopeasti yhteiskuntaan. Talouden ja työmarkkinoiden rakennemuutos, ikäsidonnaisten menojen kasvaminen ja julkisen talouden tasapainotavoite asettavat hallinnonalan toiminnalle reunaehdot. Väestönmuutos ja sen alueellinen eriytyminen aiheuttavat merkittäviä muospaineita julkisten palveluiden järjestämiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan toiminnalla voidaan merkittävästi vaikuttaa muutosten suuntaan ja luoda edellytykset myönteiselle kehitykselle.

Suomalaisten koulutus- ja osaamistaso on kansainvälisesti vertaillen edelleen korkea, mutta kehityksessä on huolestuttavia merkkejä. Nuorten aikuisten koulutustaso on jäänyt kehittyneiden maiden keskitason alapuolelle, väestön koulutustason nousu on pysähtymässä ja inhimillisen pääoman ennakoitaan kääntyvän laskuun. Nuorten oppimistulokset ovat laskeneet ja Suomen tiede on jäämässä jälkeen kilpailijamaistaan. Oppimistulosten heikentyessä myös taustaan liittyvät erot tuloksissa ovat kasvaneet, eikä lasten ja nuorten hyvinvointi ole kaikilta osin kehittynyt suotuisasti. Työuran aikainen jatkuva oppiminen ei toteudu lisääntyviä tarpeita vastaavasti eikä kohdennu tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Väestön vähäinen fyysinen aktiivisuus ja liikkumattomuudesta aiheutuvat yhteiskunnalliset kustannukset heikentävät yksilöiden ja yhteiskunnan toimintakykyä. Epävarmuutta lisäävät poliittisen osallistumisen eriytyminen sekä yleinen asenteiden jyrkkeneminen. Vihapuhe ja erilaiset vaihtoehdot totuudet uhkaavat demokratiaa ja luottamusta.

Työllisyyden ja talouden kehitys on epävarmaa ja koulutetun työvoiman saatavuus vaikeuttaa yritystoimintaa sekä julkisten palvelujen tuotantoa. Kansalaisten hyvinvointiin kohdistuu uhkia ja yhteiskunnallinen eriarvoisuus on kasvanut myös koulutus kentällä. Koronapandemian kaikki vaikutukset eivät ole vielä näkyvissä, mutta sen aikana kasvatuksen ja koulutuksen poikkeusjärjestelyt ovat vaikuttaneet lasten ja nuorten oppimiseen ja hyvinvointiin ja syntynyt oppimisvaje on korjattava. Pandemian aikaiset rajoitukset ovat heikentäneet kulttuurin ja luovien alojen, liikunnan ja nuorisotyön toimintaedellytyksiä. Toisaalta ajankohtaiset kriisit tuovat mahdollisuuden ja välttämättömyyden tarkastella uudella tavalla hallinnonalan toimien ja käytäntöjen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala vahvistaa ja uudistaa yhteiskunnan sivistysperustaa ja rakentaa edellytykset osallisuuden vahvistumiselle kestäväan kasvuun perustuvassa yhteiskunnassa. Taloudellinen kasvu perustuu ensisijaisesti teknologisen kehityksen ja osaamisen tuomalle tuottavuuskasvulle. Varhaiskasvatusta, koulutusta ja jatkuvaa oppimista edistävillä toimilla tuetaan osaavan työvoiman saatavuutta, korkeaa työllisyyttä ja tuottavuuskasvua. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa vahvistamalla tuetaan teknologista kehitystä, tuottavuutta ja talouden rakennemuutosta. Luovat alat ja aineettomat sisällöt tukevat hyvinvointia ja kestäväan kasvua. Tieteellinen tieto rakentaa sivistystä ja maailmankuvaa, tuottaa vaurautta ja hyvinvointia sekä toimii päätöksenteon perustana ja käytäntöjen kehittäjänä.

Tieto, osaaminen ja luovuus ovat olennaisia myös kansakunnan henkiselle kriisinkestävyydelle. Koulutus, kulttuuri ja sivistys rakentavat ihmisten välistä luottamusta ja kunnioitusta sekä kriittistä ajattelua. Väestön osaamistason nostaminen ja yhteiskunnallisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden sekä tasa-arvon vahvistaminen edellyttävät hallinnonalan toimijoiden yhteistyötä ja hallinnonalarajat ylittävää politiikkaa. Kaiken toiminnan lähtökohtia ovat yhdenvertaisuus, kestävä kehitys ja globaaliin vastuuseen sitoutuminen.

Hallituskaudella keskeisiä tavoitteita ovat koulutustason ja koko väestön osaamistason nostaminen, oppijoiden hyvinvoinnin parantaminen ja osaamiserojen kaventaminen. Tasa-arvoistavalla koulutuksella vahvistetaan myös yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä nuorilla on aiempaa paremmat edellytykset jatko-opinnoissa, työssä ja elämässä pärjäämiseksi. Suomesta luodaan kansainvälisesti houkutteleva paikka opiskella, tutkia ja investoida. Luovien alojen työpaikkoja lisätään ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta parannetaan. Lasten ja nuorten hyvinvointi on turvattava, syrjäytymistä on vähennettävä ja osallisuutta vahvistettava. Liikunnallista aktiivisuutta tulee lisätä. Näillä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan tavoitteilla ja toimilla on keskeinen merkitys myös henkisen hyvinvoinnin ja kriisinkestävyyden edistämisessä.

Tavoitteellisesti toimimalla Suomella on kaikki edellytykset säilyttää paikkansa maailman arvostetuimpien sivistys- ja hyvinvointivaltioiden joukossa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

- Varhaiskasvatus, koulutus, tiede, taide ja kulttuuri, liikunta ja nuorisotyö uudistavat yhteiskuntaa ja vahvistavat sen sivistysperustaa
- Yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät
- Koko väestön koulutus- ja osaamistaso nousee edistäen talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia
- Tieteen taso ja vaikuttavuus paranevat ja tutkimus-, innovaatio- ja kehittämistoiminnan edellytykset vahvistuvat
- Taidetta ja kulttuuria tehdään, tuotetaan ja hyödynnetään monipuolisesti sekä huolehditaan monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä
- Aktiivinen kansalaisuus ja liikkuva elämäntapa vahvistuvat.

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään osana toisen asteen koulutuksen kehittämistoimia, joilla tuetaan oppivelvollisuuden laajentamisen ja jatkuvan oppimisen uudistusten tavoitteiden toteutumista. Uudistusten keskeisinä tavoitteina on turvata yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koulutuspalvelujen saatavuudessa. Näitä tavoitteita edistetään myös lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman toimeenpanossa, korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelmatyössä sekä tiedepolitiikan tutkimushankkeiden painotuksissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt korkeakoulujen henkilöstön tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja moninaisuutta edistävän hankkeen, jonka tarkoituksena on tuottaa ehdotuksia konkreettisiksi toimenpiteiksi sekä kansallisiksi politiikkatoimiksi, joilla voidaan vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta suomalaisissa korkeakouluissa.

Kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla mm. taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, liikuntapoliittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen edistävät osaltaan sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoitteita. Lisäksi Suomen elokuvasäätiö edistää naisten työllistymistä elokuva-alalla, alan toimijoina ja säätiön tuenhakijoina.

Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja. Hallinnonalan tulosoikeuteen sekä toiminnan ja talouden suunnitteluun sisällytetään toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2019			2020			2021		
	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset	lkm	miehet	naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	71 778	45 %	55 %	65 208	45 %	55 %	68 004	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 078	42 %	58 %	29 370	42 %	58 %	29 811	41 %	59 %
Ammattikorkeakouluissa suoritettut tutkinnot	27 645	39 %	61 %	28 239	39 %	61 %	28 572	38 %	62 %
Yliopistoissa suoritettut tutkinnot	31 266	42 %	58 %	35 445	41 %	59 %	31 029	40 %	60 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä)	1 565			1 244	27 %	73 %	-	-	-
Valtion taiteilija-apurahat	304	44 %	56 %	289	43 %	57 %	298	39 %	61 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	58	59 %	41 %	61	52 %	48 %	63	62 %	38 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15—28 -vuotiaat)	20 924	57 %	43 %	20 237	58 %	42 %	20 339	57 %	43 %
Nuorten työpajatoiminta (alle 29-vuotiaat)	14 424	57 %	43 %	12 456	58 %	42 %	11 849	57 %	43 %
Urheilija-apurahapäätökset	368	49 %	51 %	362	48 %	52 %	242	48 %	52 %

Kestävä kehitys

Sivistyksen ja osaamisen vahvistaminen ovat edellytyksiä kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle. Opetus- ja kulttuuriministeriö edistää koulutus-, tutkimus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapolitiikan keinoin kestävä kehitystä. Se tarkoittaa mm. sivistyksellisten oikeuksien yhdenvertaista toteutumista, korkealaatuista varhaiskasvatusta, osaamisen ja koulutustason nostoa, jatkuvaa oppimista, tiedon saatavuutta, kulttuurisia oikeuksia sekä hyvinvointia ja osallisuutta. Nämä tekijät mahdollistavat kulttuurisen muutoksen kohti kokonaisvaltaista kestävä kehitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kestävä kehityksen linjauksilla ohjataan hallinnonalan toimintaa kestävälle pohjalle mm. ottamalla huomioon hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä toimialojen ohjauksessa kestävä kehityksen ja Agenda2030:een pohjautuvan Suomen kestävä kehityksen toimikunnan strategian 2022-2030 tavoitteet sekä seuraamalla ja arvioimalla näiden tavoitteiden toteutumista.

Opetussuunnitelmissa painotetaan kestävä kehityksen arvopohjaa ja osaamista. T&K-tiekartta viitoittaa reitin osamiseen, sivistykseen, tutkimukseen ja innovaatioihin perustuvaan kestäväan kasvuun ja hyvinvointiin.

Korkeakoulut ovat ministeriön kanssa vuosille 2021-2024 solmituissa sopimuksissa sitoutuneet sisällyttämään kestävä kehityksen opintoja koulutusohjelmiinsa sekä kehittävät toimintojen hiilijalanjäljen seurantaa ja pyrkivät aktiivisilla toimenpiteillä korkeakoulukampusten ja toimintojen hiilineutraalisuuteen vuoteen 2030 mennessä. Suomen Akatemia edellyttää kestävä kehityksen periaatteiden huomioimista rahoittamisessa hankkeissa osana vastuullisen tutkimuksen toimintatapoja.

Ministeriö edistää kulttuuri- ja liikuntapalvelujen ja -tapahtumien vastuullista tuottamista ja kuluttamista sekä paikallista kulttuuria tukevaa, kestävä kulttuurimatkailua. Uuden kulttuuriperintöstrategian toimilla edistetään kulttuuriperinnön suojelemista, vaalimista ja kestävä käyttöä. Kestävien elinympäristöjen kehittäminen on uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelman pääsisältöä. Kestävän kulttuurimatkailun kehittämistä tukee uusi kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö edellyttää valtionavustusta saavilta järjestöiltä kestävä kehityksen tavoitteiden ottamista huomioon toiminnassaan. Liikuntapaikkojen rakentamisessa edistetään energiatehokkuuden, kiertotalouden ja muiden kestävyiden periaatteiden käyttöönottoa. Kestävä kehitys sisältyy nuorisolain arvolähtökohtiin ja siten sen edistäminen on yhtenä nuorisotyön valtionrahoituksen perusteena. Muun muassa etsivä nuorisotyö auttaa nuoria koulutukseen, työelämään ja elämänhallintaan.

Osana valtionhallintoa ministeriö kehittää edelleen vastuullisuusraportointiaan.

Kirkollisasiat

Tavoitteena on turvata toimintaedellytykset evankelisluterilaiselle ja ortodoksiselle kirkolle sekä muille uskonnollisille yhdyskunnille, edistää mahdollisuuksia uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen sekä muilla tavoin edistää uskonnonvapauden toteutumista. Hautaustoimen yleisessä järjestämisessä lähtökohtana on uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden sekä arvokkuuden ja kunnioitavuuden toteutuminen.

Valtionosuusmäärärahat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla (1 000 euroa)

Mom.	Toimintamuoto	2021 TP	2022 TA	2023 TAE	2022/2023 muutos
29.01.30	Lasten ja nuorten harrastustoiminta	10 000	14 500	14 500	-
29.10.30	Esi- ja perusopetus ja varhaiskasvatus ¹⁾	490 713	488 609	665 315	176 706
29.10.31	Vapaa sivistystyö	169 770	173 241	180 426	7 185
29.20.30	Ammatillinen koulutus	987 512	1 015 393	1 013 295	-2 098
29.20.35	Lukiokoulutus	200 515	240 403	274 130	33 727
29.80.30	Kirjastot	5 811	4 894	3 964	-930
29.80.31 ja 52	Museot ja esittävä taide	129 197	147 495	151 648	4 153
29.80.34	Taiteen perusopetus	97 228	90 522	93 154	2 632
29.90.50 ja 52	Liikunnan koulutuskeskukset ²⁾	18 805	17 783	18 146	363
29.90.52	Kuntien liikuntatoimi	19 586	19 616	19 666	50
29.91.51 ja 52	Kuntien nuorisotyö	7 821	7 748	7 690	-58
Yhteensä		2 141 458	2 220 204	2 441 934	221 730

¹⁾ Vuodesta 2021 lukien valtionosuudet ja -avustukset lukiokoulutukseen rahoitetaan momentilta 29.20.35 ja taiteen perusopetukseen momentilta 29.80.34.

²⁾ Sisältää valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukainen kunnan omarahoitusosuus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin vuonna 2023 on 54,82 % lisättynä 16,18 eurolla kunnan asukasta kohti ammattikorkeakoulujen rahoituksesta poistamisen johdosta. Kuntien rahoitusosuus ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on euro määrä, joka saadaan, kun em. lain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu valtion määräraha kerrotaan luvulla 1,3461. Kuntien rahoitusosuus on kuitenkin enintään vuoden 2017 tasossa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, jonka mukaan valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon sekä kustannustason tarkistusta ei tehdä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023 koronapandemian ja siihen liittyvien toiminnan rajoitusten vuoksi.

Rahapelitoiminnan tuotto

Veikkaus Oy:n varsinainen tuottoarvio urheilun ja liikuntakasvatuksen, tieteen, taiteen ja nuorisotyön edistämisen osalta on 384,25 milj. euroa. Varsinaisen tuottoarvion lisäksi jakamattomia voittovaroja tuloutetaan 2 milj. euroa ja tuoton alenemaa on kompensoitu parlamentaarisesti sovitulla tavalla yhteensä 20,15 milj. eurolla, jolloin rahapelitoiminnan voittovaroja on käytettävissä yhteensä 406,4 milj. euroa. Tuottoarvio on kohdennettu edunsaajille arpajaislain (1047/2001) 17 a §:n mukaisesti. Tuottoarvioon sisältyy arpajaisveron alentamisen arvioitu vaikutus, 42,4 milj. euroa. Lisäksi tuottoarvion alenemista on kompensoitu yhteensä 118,3 milj. euron lisäyksillä budjettimomenteille.

Rahapelitoiminnan voittovar¹⁾ ja samoihin tarkoituksiin myönnetyt muut määrärahat, milj. euroa

	2016 TP	2017 TP	2018 TP	2019 TP	2020 TP	2021 TP	2022 TA	2023 TAE
Tiede	424,9	432,7	453,1	463,0	504,0	485,2	562,8	537,3
— voittovar ¹⁾	103,2	104,4	106,2	107,3	71,3	72,0	71,5	74,7
— budj.varat ²⁾	321,7	328,3	346,9	355,7	432,7	413,2	491,3	462,6
Taide	458,6	460,8	460,3	452,6	582,7	743,6	612,5	598,6
— voittovar ¹⁾	233,3	233,4	238,8	247,0	182,3	181,1	159,6	175,1
— budj.varat	225,4	227,4	221,4	205,5	400,4	562,4	452,9	423,5
Liikunta	154,9	178,6	171,8	159,3	190,7	217,3	153,2	150,4
— voittovar ¹⁾	147,1	166,2	163,3	154,0	100,2	102,2	102,1	112,3
— budj.varat	7,8	12,3	8,5	5,3	90,5	115,2	51,0	38,1
Nuoriso	73,1	76,8	75,0	78,0	95,3	81,8	81,4	75,2
— voittovar ¹⁾	52,7	52,6	53,3	55,0	36,3	36,3	36,8	40,4
— budj.varat	20,4	24,2	21,7	23,1	59,0	45,5	44,7	34,8
Voittovar¹⁾ yhteensä	536,3	556,7	561,6	563,3	390,1	391,6	370,0	³⁾402,5

¹⁾ Rahapelitoiminnan voittovar¹⁾ ovat vuoteen 2017 saakka veikkausvoittovaroja.

²⁾ Määrärahoihin ei sisälly yliopistojen valtionrahoituksen mom. 29.40.50 määrärahat.

³⁾ Vuoden 2023 voittovaroihin on sisällytetty parlamentaaraisesti sovittu kompensatio, 20,2 milj. euroa ja niistä on vähennetty momentille 29.40.51 siirretty tieteen määrärahojen osuus, 3,9 milj. euroa.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
29.40 Korkeakouluopetus ja tutkimus		
— Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus	390,5	432,3
29.40.04 Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)		
— Varastokirjaston vuokrasopimusvaltuus	1,5	-
29.40.54 Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)		
— tutkimushankevaltuus	55,6	55,6
29.80.75 Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)		
— perusparannus- ja pienhankevaltuus	1,0	1,0
29.80.89 Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)		
— Valtuus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiön pääoman maksamiseksi	-	58,0

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2021—2023

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	318 357	295 700	349 694	53 994	18
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 114	18 574	22 062	3 488	19
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	65 471	64 026	65 676	1 650	3
03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 222	5 058	9 848	4 790	95
04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 100	14 450	58 570	44 120	305
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 161	2 611	2 616	5	0
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	31 237	34 000	34 000	—	0
30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)	14 500	14 500	14 500	—	0
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	1 577	1 597	1 547	-50	-3
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 743	3 772	3 928	156	4
52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)	116 984	118 856	121 353	2 497	2
53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	6 210	16 010	13 348	-2 662	-17
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 037	2 246	2 246	—	0
10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö	868 007	885 912	917 875	31 963	4
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 260	42 514	40 066	-2 448	-6
20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	156 545	172 635	24 305	-148 330	-86
30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	490 713	488 609	665 315	176 706	36

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	169 770	173 241	180 426	7 185	4
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	8 718	8 913	7 763	-1 150	-13
20. Ammatillinen koulutus ja lukio-koulutus	1 230 286	1 287 711	1 309 338	21 627	2
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 453	8 455	8 617	162	2
21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	33 806	23 460	13 296	-10 164	-43
30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)	987 512	1 015 393	1 013 295	-2 098	0
35. Valtionosuus ja -avustus lukio-koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	200 515	240 403	274 130	33 727	14
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	3 307 844	3 454 556	3 499 179	44 623	1
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 970	11 975	11 935	-40	0
02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 935	19 548	19 658	110	1
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 431	4 547	4 459	-88	-2
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 682	1 679	2 181	502	30
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	31 789	29 944	35 746	5 802	19
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 893 903	1 875 165	1 971 814	96 649	5
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)	307 774	375 896	347 566	-28 330	-8
53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	71 998	71 501	74 715	3 214	4
54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)	47 132	55 631	55 631	—	0
55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	896 993	919 696	954 021	34 325	4
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	20 237	21 974	21 453	-521	-2

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)	—	67 000	—	-67 000	-100
70. Opintotuki	629 698	703 111	749 408	46 297	7
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	647	647	644	-3	0
52. Opintolainojen valtioneuvoston arviomääräraha	118 465	132 200	132 600	400	0
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	456 086	476 800	513 500	36 700	8
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	15 984	35 564	35 564	—	0
59. Koulumatkatuki (arviomääräraha)	38 516	57 900	67 100	9 200	16
80. Taide ja kulttuuri	743 555	612 477	598 555	-13 922	-2
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	84 174	4 265	4 477	212	5
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 803	2 105	3 295	1 190	57
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 992	23 987	24 345	358	1
05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 510	5 641	5 581	-60	-1
06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 357	7 201	7 401	200	3
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	18 572	19 953	20 764	811	4
20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)	16 901	17 264	18 030	766	4
30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	5 811	4 894	3 964	-930	-19
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	128 747	140 237	138 951	-1 286	-1
34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	97 228	90 522	93 154	2 632	3
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötapppioon (arviomääräraha)	263	252	252	—	0
41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	26 648	26 648	26 648	—	0

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	90 008	53 640	18 790	-34 850	-65
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	16 964	16 978	17 256	278	2
52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)	181 109	159 551	175 053	15 502	10
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	23 182	24 961	27 285	2 324	9
55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 950	2 100	2 700	600	29
(58.) Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan (siirtomääräraha 3 v)	—	7 500	—	-7 500	-100
72. Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	989	839	739	-100	-12
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	12 347	3 899	7 830	3 931	101
89. Rahoitus Suomen arkkitehtuurija designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)	—	—	2 000	2 000	0
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	0	40	40	—	0
90. Liikuntatoimi	217 315	153 182	150 369	-2 813	-2
(30.) Avustukset Liikkuva -ohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)	23 500	—	—	—	0
50. Rahapelitoiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)	102 153	102 145	112 304	10 159	10
52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)	47 524	46 337	33 565	-12 772	-28
(54.) Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen (siirtomääräraha 3 v)	37 937	—	—	—	0
56. Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 200	4 700	4 500	-200	-4
91. Nuorisotyö	81 811	81 433	75 182	-6 251	-8
50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	36 308	36 772	40 430	3 658	10

	v. 2021 tilinpäätös 1000 €	v. 2022 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2023 esitys 1000 €	Muutos 2022—2023	
				1000 €	%
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	32 112	39 083	21 272	-17 811	-46
52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	13 391	5 578	13 480	7 902	142
Yhteensä	7 396 873	7 474 082	7 649 600	175 518	2
Henkilötyövuosien kokonaismäärä	2 475	2 426	2 404		

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 062 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan menoihin
- 2) enintään 1 500 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymien kehittämishankkeiden rahoittamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriö johtaa koulutus-, tiede-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan palvelujen kehittämistä. Ministeriö vahvistaa toiminnallaan sivistystä sekä yhteiskunnan osaamisen ja luovuuden perustaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön toiminnallista tuloksellisuutta koskevat tavoitteet:

1. Ministeriön strateginen toiminta on toimintaympäristön muutoksia ennakoivaa ja toimialaa ohjaavaa. Ministeriön päätöksenteon ja strategisen toiminnan perustana on tiedolla johtaminen.
2. Lainsäädäntöprosessi on selkeästi ja suunnitelmallisesti johdettu. Lainsäädännön valmistelu on laadukasta ja asiantuntevaa.
3. Toiminnan ja talouden suunnittelussa huomioidaan talouden ja muun yhteiskunnallisen kehityksen vaikutukset. Toimialan ohjaus edistää yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteiden toteutumista.
4. Ministeriön johtamista ja toiminnan laatua kehitetään asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Edistetään pitkäjänteistä ja ennakoivaa henkilöstösuunnittelua sekä henkilöstön työhyvinvointia ja jatkuvaa oppimista.
5. Ministeriö vahvistaa konsernitason johtamista tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	20 487	18 774	22 262
Bruttotulot	358	200	200
Nettomenot	20 129	18 574	22 062
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 436		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 015		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

DSM-direktiivin mukainen riidanratkaisuelin		100
Kertamenon poistuminen		-500
Laajennettu hankintatuki (siirto momentille 23.01.01)		-50
Ministeriön toimintaedellytysten turvaaminen		500
Toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittämishankkeet (siirto momentilta 29.10.01)		3 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö		-72
Matkustussäästö		-51
Palkkausten tarkistukset		371
Siirtyvien erien taso (HO 2019)		190
Yhteensä		3 488
2023 talousarvio		22 062 000
2022 II lisätalousarvio		156 000
2022 talousarvio		18 574 000
2021 tilinpäätös		18 114 000

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 65 676 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 620 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) enintään 80 000 euroa avustuksina jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 700 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 5) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) enintään 14 706 000 euroa opetustoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstökoulutuksesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

7) 524 000 euroa kielitutkintojen kehittämiseen ja toimeenpanoon, auktorisoitujen kääntäjien koulutukseen ja tutkin-tojen kehittämiseen sekä oikeustulkintakirjallisuuden kehittämiseen ja toiminnan ylläpitokustannuksiin

8) 1 600 000 euroa suomalaisen koulutuksen tunnettuuden ja yhteistyön edistämiseen, erityisesti Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailta palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen

9) 2 870 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon sekä virkamiesvaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin

10) enintään 15 976 700 euroa tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvauksen sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia (ml. elokuvat) koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen

11) enintään 2 842 000 euroa EU:n ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamien hankkeiden ja ohjelmien kansalliseen rahoitukseen, EU-ohjelmien digitalisaation resurssikeskuksen toimintaan, monenkeskiseen ja kahdenväliseen yhteistyöhön, korkeakoulutuksen tunnetuksi tekemiseen ja kansainvälistämistä edistäviin apurahoihin sekä Saa-melaisen korkeakoulun pohjoismaisen tutkimustoiminnan kansallisen rahoitusosuuden maksamiseen

12) enintään 295 000 euroa Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen ja kansalliseen vastinrahoitukseen

13) enintään 400 000 euroa MPASS-järjestelmän ylläpidosta aiheutuviin menoihin

14) enintään 1 500 000 euroa luku- ja kirjoitustaidon parantamista edistävästä toimenpiteistä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

15) enintään 720 000 euroa työelämätoimintakuntatyön ja sihteeristön toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

16) enintään 100 000 euroa ilmasto- ja kestävyyskasvatushankkeen toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

17) enintään 500 000 euroa Education Finland -ohjelman toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Määräraha on varattu 100 000 euroa ennakoinnin kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen jatkuvan oppimisen uudistuksen (RRF pilari3) palvelujärjestelmän uudistamiseen liittyen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentille saa nettobudjetoida Euroopan unionin rahoittamien Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamat Nordplus-ohjelman apurahat koskevat tulot ja menot sekä muut hankkeet. Kansainväliseen toimintaan myönnettävät avustukset ja apurahat budjetoidaan maksupäätösperusteisesti poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä.

Selvitysosa: Opetushallitus toimii koulutuksen, varhaiskasvatuksen ja elinikäisen oppimisen kehittämis-, palvelu- ja hallintotehtävien sekä yhteiskunnan kansainvälistymisen edistämisen asiantuntijaviraston. Opetushallitus edistää osaamista ja sivistyksen vahvistumista, koulutuksellisen tasa-arvon ja kestävä hyvinvoinnin lisääntymistä sekä globaalissa ympäristössä ja tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen vahvistumista.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

*Tuotokset ja laadunhallinta***Suoritteet ja julkishyödykkeet**

Mittarit	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Opintopolku-palvelun kävijämäärä (lkm)	17 913 268	16 000 000	16 500 000
Opintopolku-palvelussa julkaistujen koulutusten määrä (lkm)	22 386	24 000	30 000
Oma Opintopolussa tarjolla olevat palvelut (lkm)	4	6	8
KOSKI, kansalaisten kirjautumiset (lkm)	1 064 000	1 100 000	1 200 000
KOSKI, kansalainen jakanut tietojaan linkillä	149 000	96 000	105 000
VARDA, tietojen luovutus viranomaiskäyttöön	2	2	2
Asiakaspalveluratkaisussa käsiteltävät asiat (lkm)	37 400	38 000	35 000
Myynissä olevien julkaisujen ja vähälevikkisten oppimateriaalien määrä (kpl)	418	465	500
Saatavilla olevien oppimista tukevien kustannettujen digimateriaalien määrä (kpl)	145	155	155
Maksullisten koulutusten ja tapahtumien koulutettavapäivät (kpl)	7 556	8 000	8 000
Julkaistujen opetussuunnitelmien määrä ePerusteet -palvelussa (lkm)	1 294	3 550	4 500

*Palvelukyky ja laatu***Palvelukyky ja laatu**

Tavoite/tehtävä	Mittari	Asteikko	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Päätösten käsittelyaika	Tutkinnon tunnustaminen	Kk/pts	1,7	2,5	2,5
Asiakastyytyväisyys	Kansainvälinen ohjelmatoiminta (joka 3. vuosi)	1-100	96	-	-
	Maksullinen koulutus	1-5	4,3	4,1	4,1
	Hakijapalaute Opintopolusta	1-5	4,3	4,2	4,3

Toiminnallinen tehokkuus

— Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja jatkuvaa oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä. Opetushallitus parantaa palvelujaan yhdessä asiakkaidensa ja kumppaneidensa kanssa. Opetushallitus varmistaa asiakkailleen sujuvan asioinnin ja laadukkaat asiantuntijapalvelut.

— Opetushallitus jatkaa johdonmukaista ja pitkäjänteistä uudistamistyötä vaikuttavuustavoitteidensa mukaisesti toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Mittari	Asteikko	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Henkilötyövuodet ¹⁾	Htv	357	360	360
Henkilötyövuodet (perustoimintamenot)	Htv	318	327	320
Johtajuusindeksi	1-5	3,3	3,6	3,6
Työtyytyväisyysindeksi	1-5	3,5	3,6	3,6
Henkilöstön lähtövaihtuvuus	%	14,6	10,0	10,0
Sairauspoissaolot	Työpäivää/htv	4,6	6,0	6,0

1) Eri momenteilta rahoitettavat yhteensä sisältäen ulkomaan lehtorit.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	74 276	119 026	120 676
Bruttotulot	10 794	55 000	55 000
Nettomenot	63 482	64 026	65 676
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 722		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 858		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet, vähälevikkinen opimateriaalituotanto (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 660	1 200	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 339	1 900	1 900
— osuus yhteiskustannuksista	586	700	700
Kustannukset yhteensä	1 925	2 600	2 600
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-266	-1 400	-1 400
Kustannusvastaavuus, %	86	46	46
Hintatuki	430	620	620
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	109	70	70

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, muut liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 006	1 200	1 400
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	467	650	800
— osuus yhteiskustannuksista	409	500	500
Kustannukset yhteensä	876	1 150	1 300

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	130	50	100
Kustannusvastaavuus, %	115	104	108
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	115	104	108

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	624	670	670
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	582	600	600
— osuus yhteiskustannuksista	342	350	350
Kustannukset yhteensä	924	950	950
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-300	-300	-300
Kustannusvastaavuus, %	68	71	71
Hintatuki	0	0	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	68	71	71

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ilmasto ja kestävyyskasvatus	100
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-450
Kertaluonteisen lisäyksen päättyminen	-46
Kertaluonteisen siirron päättyminen (siirto momentille 29.80.31)	-259
Kertamenojen poistuminen	-1 700
Kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten tiedotus- ja selvitystoiminta	1 300
Lukutaitohanke	1 500
Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksaminen ja kansallinen vastinrahoitus (siirto momentilta 29.80.31)	295
Palvelukeskuksen sääntelemättömän koulutuksen rekisteri (siirto momentilta 29.01.53)	40
Saamelaiskäräjille saamenkielisen oppimateriaalin tuottaminen	200
Työelämätoimintakuntatyön ja sihteeristön toimenpanosta aiheutuvien menojen maksaminen	720
Varhaiskasvatuksen tietovarannon ylläpitokustannukset	50
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-39
Matkustussäästö	-163

Palkkausten tarkistukset	258
Toimistotilasäästö	-156
Yhteensä	1 650

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	65 676 000
2022 II lisätalousarvio	325 000
2022 talousarvio	64 026 000
2021 tilinpäätös	65 471 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 848 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	4 409 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	5 439 000
Yhteensä	9 848 000

Selvitysosa: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus toimii koulutuksen ja varhaiskasvatuksen ulkopuolista arviointia suorittavana riippumattomana asiantuntijaorganisaationa, joka tuottaa tietoa koulutuspoliittista päätöksentekoa ja koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kehittämistä varten.

Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia hoitaa ja kehittää ylioppilastutkinnon toimeenpanoa ja lautakunnan hallintoa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	14 864	12 799	16 320
Bruttotulot	8 938	7 741	6 472
Nettomenot	5 926	5 058	9 848
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 981		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 276		

Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	8 229	8 011	5 972
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	8 420	8 514	6 476
— osuus yhteiskustannuksista	835	663	504

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Kustannukset yhteensä	9 255	9 177	6 980
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 026	-1 166	-1 008
Kustannusvastaavuus, %	89	87	86
Hintatuki			
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	89	87	86

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asiantuntijoiden palkkioiden korotus, ylioppilastutkintolautakunta	500
Esi- ja perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen digihankkeet, arviointikeskus	1 000
Koulutuksen arviointikeskuksen toimintaedellytysten turvaaminen	300
Oppivelvollisuuden laajentaminen, ylioppilastutkintolautakunta	2 200
Tietojärjestelmien ylläpito- ja pienkehityskustannukset, ylioppilastutkintolautakunta	810
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-54
Matkustussäästö	-24
Palkkausten tarkistukset	58
Yhteensä	4 790

2023 talousarvio	9 848 000
2022 talousarvio	5 058 000
2021 tilinpäätös	5 222 000

04. Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 58 570 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen tehtävän mukaisten siirtomenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 12 350 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Jatkuvan oppimisen palvelukeskuksen tehtävänä on toimialaansa liittyvä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen ja koordinointi, osaamis- ja työvoimatarpeen ennakoititiedon analysointi, erityisesti työssä oleville ja työvoiman ulkopuolella oleville suunnatun ja muuta julkisesti tuettua koulutustarjontaa täydentävän koulutuksen ja muiden osaamispalveluiden rahoittaminen sekä alueellisten ja muiden yhteistyöverkostojen tuki ja vaikuttavuuden edistäminen.

Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Tavoitteet vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen tukemisesta varmistetaan rahoitettavien koulutusten valintakriteereillä.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 90 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 10 prosenttia.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	50	14 450	58 570
Bruttotulot	0	0	0
Nettomenot	50	14 450	58 570
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	0		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	49 050		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)			-1 000
Jatkuvan oppimisen vahvistaminen (siirto momentilta 32.30.51)			10 000
Kertaluonteinen lisäys (maahanmuuttokokonaisuus)			35 000
Palvelukeskuksen sääntelemättömän koulutuksen rekisteri (siirto momentilta 29.01.53)			121
Matkustussäästö			-10
Palkkausten tarkistukset			9
Yhteensä			44 120

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	58 570 000
2022 talousarvio	14 450 000
2021 tilinpäätös	49 100 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 616 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen yhteistyöhön osallistumisesta sekä kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 2) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Fulbright-stipendivaihtotoiminta	419 000
Muut kansainväliset hankkeet	2 197 000
Yhteensä	2 616 000

Määrärahalla rahoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan monenkeskiseen ja kahdenväliseen kansainväliseen yhteistyöhön, ulkosuomalaistoimintaan sekä sukukansayhteistyöhön liittyviä hankkeita.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 18 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 82 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Fulbright-perusrahoituksen tasokorotus	50
Uusien tilojen vuokratulot	50
Matkustussäästö	-95
Yhteensä	5

2023 talousarvio	2 616 000
2022 II lisätalousarvio	-204 000
2022 talousarvio	2 611 000
2021 tilinpäätös	3 161 000

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	34 000 000
2022 talousarvio	34 000 000
2021 tilinpäätös	31 237 428

30. Lasten ja nuorten harrastustoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 14 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten ja nuorten harrastustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahalla tuetaan lasten ja nuorten toiveisiin vastaavaa harrastustoimintaa paikallis- ja alueta- salla sekä lasten ja nuorten harrastamisen sekä perheiden hyvinvoinnin yhteensovittamista siten, että harrastustoiminta toteutetaan pääsääntöisesti koulupäivän yhteydessä.

Malli edistää koulujen ja harrastustoimijoiden monialaista yhteistyötä. Mahdollistamalla jokaiselle mieluinen maksuton harrastusmahdollisuus edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

2023 talousarvio	14 500 000
2022 II lisätalousarvio	5 000 000
2022 talousarvio	14 500 000
2021 tilinpäätös	14 500 000

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 547 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	773 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	131 000
5.	Vähemmistökielisen sanomalehdistön tuki	500 000
6.	OKKA-säätiö	60 000
7.	UKK-Seura	10 000
Yhteensä		1 547 000

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Kertaluonteisen erän poistuminen	-50
Yhteensä	-50

2023 talousarvio	1 547 000
2022 talousarvio	1 597 000
2021 tilinpäätös	1 577 000

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 928 000 euroa.

Taulukon sarakemäärä ei vastaa sarakemäärittysten määrää tai cols-attribuutti puuttuu, taulukkoa ei voi tulostaa. Tarkista taulukon rakenne

*Selvitysosa:***Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)**

Helsingin juutalaisen seurakunnan turvallisuuden parantaminen	150
Indeksitarkistus (2,1 %)	56
Kertaluonteisten erien poistuminen	-200
Merimieskirkon määrärahan tarkistus	150
Yhteensä	156

2023 talousarvio	3 928 000
2022 II lisätalousarvio	10 000
2022 talousarvio	3 772 000
2021 tilinpäätös	4 743 254

52. Valtion rahoitus evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 121 353 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain (430/2015) mukaiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Evankelis-luterilaisen kirkon yhteiskunnallisten tehtävien rahoituksen perusteena ovat hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvät laissa säädetyt tehtävät.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,1 %)	2 497
Yhteensä	2 497

2023 talousarvio	121 353 000
2022 talousarvio	118 856 000
2021 tilinpäätös	116 984 000

53. Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 13 348 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työikäisten osaamisen kehittämisestä ja kokeiluista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Määrärahasta on varattu 9 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) mukaisten menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen osaamistason nosto ja jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3).

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 36 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 64 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen lisäyksen poistuminen (maahanmuuttajien osaamisen kehittäminen)	-2 500
Palvelukeskuksen sääntelemättömän koulutuksen rekisteri (siirto momenteille 29.01.02 ja 29.01.04)	-161
Matkustussäästö	-1
Yhteensä	-2 662

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	13 348 000
2022 talousarvio	16 010 000
2021 tilinpäätös	6 210 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 246 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisen monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Unescon jäsenmaksu	1 409 000
Suomen maksuosuus Euroopan nuorisosäätiöön	38 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston nuorisokortin osittaisopimuksesta	5 000
Suomen maksuosuus WIPOlle	110 000
Suomen maksuosuus ICCROMille	20 000
Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelua koskevasta sopimuksesta aiheutuvat menot	14 000
OECD/CERI jäsenmaksu	45 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston EURIMAGES-rahastoon	325 000
Suomen maksuosuus Euroopan audiovisuaaliselle observatoriolle	22 000
Suomen maksuosuus Euroopan nykykielten keskukselle	30 000
Suomen maksuosuus WADAlle	95 000
OECD/INES jäsenmaksu	32 000
Suomen maksuosuus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevasta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus urheilun dopinginvastaisesta Unescon yleissopimuksesta	20 000
Suomen maksuosuus aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevasta Unescon yleissopimuksesta	15 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston kulttuurireittejä koskevasta laajennetusta osittaisopimuksesta	7 000
Suomen maksuosuus Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuudesta	20 000
Suomen maksuosuus Euroopan neuvoston urheilua koskevasta laajennetusta osittaisopimuksesta	19 000
Yhteensä	2 246 000
2023 talousarvio	2 246 000
2022 talousarvio	2 246 000
2021 tilinpäätös	2 037 090

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle ja vapaalle sivistystyölle ovat:

- Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee.
- Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen.
- Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat.

Yhteiskunnallista vaikuttavuutta mitataan kansallisilla ja kansainvälisillä tutkimus- ja arviointihankkeilla.

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, oppimistulokset parantuvat, eriarvoisuus vähentyy ja varhaiskasvatuksen osallistumisaste nousee

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön tavoitteena on taata sivistykselliset perusoikeudet jokaiselle sekä edistää hyvinvointia, oppimista ja kasvua. Lähtökohtana on tutkittuun tietoon ja vahvaan pedagogiikkaan perustuva kokonaisvaltainen näkemys oppijan kehityksestä, oppimisesta ja kasvusta. Varhaiskasvatusta ja esi- ja perusopetusta kehitetään lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia edistävänä yhteisönä turvaamalla ammattitaitoinen ja laadukas opetus, ohjaus- ja tukitoimet sekä turvallinen oppimisympäristö. Esi- ja perusopetuksen osalta turvataan oppilas- ja opiskelijahuolto.

Toiminnalliset tavoitteet

- Varhaiskasvatusta toteutetaan laadukkaasti siten, että lasten kehitystä ja oppimista sekä heidän hyvinvointiaan edistetään kokonaisvaltaisesti ja tuen kokonaisuutta kehitetään edelleen.
- Esi- ja perusopetus toteutetaan tasa-arvoisesti, laadukkaasti ja tuloksellisesti siten, että oppilaat saavuttavat jatkoopintojen edellyttämät valmiudet ja koulutuksen läpäisy entisestään paranee.
- Toteutetaan varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen Oikeus oppia -ohjelmaa mm. eräiden tutkimus- ja kehittämishankkeiden ja esiopetuksen pilotointihankkeen osalta.
- Lasten ja oppilaiden medialukutaitoa, tieto- ja viestintäteknologian osaamista sekä ohjelmoinnin osaamista vahvistetaan valtakunnallisella Uudet lukutaidot -kehittämishankkeella
- Edistetään oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä ja jatketaan toimia koulukiusaamisen vähentämiseksi.
- Edistetään lasten tunnetaitojen ja osallisuuden vahvistamisen ja kiusaamisen ennaltaehkäisyyn kehitetyn toimintamallin toimeenpanoa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.
- Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa jatketaan toimenpiteitä koronavirusepidemiasta johtuvien vaikutusten vähentämiseksi.
- Vahvistetaan oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja.
- Vakiinnutetaan sitouttavan kouluyhteisötyön malli koulupoissaolojen ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi sekä koulupudokkuuden torjumiseksi.
- Edistetään jatkuvan oppimisen periaatteita vapaassa sivistystyössä kehittämällä yksilöityjä koulutusratkaisuja aikuisille, joilla on puutteita perustaidoissa.

OECD:n PISA-tutkimuksen tulokset Suomen osalta 2009–2018 ja tavoite 2022

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ¹⁾ tavoite
Lukutaito	536	524	526	520	530—550
Matematiikka	541	519	511	507	530—550
Luonnontiede	554	546	531	522	530—550

¹⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2023.

Sosioekonomisen taustan vaikutus oppimistuloksiin: PISA-tutkimuksen pääalueen pistemäärän muutos sosioekonomisen kertoimen (ESCS¹⁾) kasvaessa yhdellä keskihajonnalla²⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ³⁾ tavoite
Pääalue	Lukutaito	Matematiikka	Luonnontiede	Lukutaito	Matematiikka
Pistemäärä	29	33	41	38	20-28

¹⁾ ESCS-indeksi (PISA Index of Economic, Social and Cultural Status) sisältää vanhempien ammatit ja koulutuksen sekä perheen varallisuuden.

²⁾ Pistemäärä kuvaa sitä, kuinka paljon suorituspistemäärä keskimäärin muuttuu, kun sosioekonomisen indeksi arvo kasvaa yhden keskihajonnan verran. Mitä suurempi pistemäärä on, sitä voimakkaampi on sosioekonomisen taustan yhteys suorituksiin.

³⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2023.

Oppilaiden välinen osaamisero PISA-tutkimuksessa (keskihajonta)¹⁾

	2009 toteutuma	2012 toteutuma	2015 toteutuma	2018 toteutuma	2022 ²⁾ tavoite
Lukutaito	86	95	94	100	85-90
Matematiikka	82	85	82	82	75-80
Luonnontiede	89	93	96	96	85-90

¹⁾ Mitä suurempi keskihajonta on, sitä suurempi oppilaiden välinen osaamisero on.

²⁾ Tutkimuksen tekovuodet. Tietojen julkistamisvuodet ovat 2010, 2013, 2016, 2019 ja 2023.

Varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja vapaan sivistystyön perusta on vahva ja toimintakykyinen

Tavoitteena on toimintakyvyn, saavutettavuuden ja toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen. Tämä edellyttää strategista ohjauksen kehittämistä.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toimialan yleisiä suunnittelu- ohjaus- ja valvontatehtäviä vahvistetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietojohdantamista. Varhaiskasvatuksen raportointia kehitetään tietovarannon tietojen pohjalta. Varhaiskasvatuksen tiedontuotantoa täydentämään perustetaan varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä. Toteutetaan esi- ja perusopetuksen oppimistulosten arviointijärjestelmä, jolla vahvistetaan perusopetuksen arvioinnin tietopohjaa.

— Edistetään varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön tietopohjaa, tutkimusta ja tutkimuserustaista päätöksentekoa toteuttamalla tiedon hyödyntämisen kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on edistää alan kansallisen tutkimusinfrastruktuurin syntymistä ja tuottaa tiedon avoimuuden käytänteet.

— Valmistellaan ja otetaan käyttöön koulutuspoliittisen selonteon mukaisesti peruspalveluiden yhdenvertaisuuteen, saavutettavuuteen ja laatuun, laadun arviointiin sekä väestökehitykseen liittyvää tietotuotantoa ja toimialan strategiaan kehittämiseen liittyviä toimia sekä toteutetaan selvitys- ja tutkimustyötä.

Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat

Tavoitteena on uudistaa varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria niin, että esi- ja perusopetus, varhaiskasvatus ja vapaa sivistystyö vastaavat tulevaisuuden haasteisiin.

Toiminnalliset tavoitteet

— Toteutettava varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen sekä vapaan sivistystyön digitalisaation viitekehys ja sitä tukevat digitaaliset ratkaisut ja arviointikäytännöt edistävät digitalisaation ohjausta ja vaikuttavuutta sekä hallinnonalan ennakointikykyä.

— Kehitetään varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoiden digitaalisia palveluita ja oppimateriaaleja sekä niiden yhteentoimivuutta, parannetaan oppijoiden medialukutaitoa ja tieto- ja viestintäteknologista osaamista sekä vahvistetaan kansalaisten digitaalista sivistystä.

— Edistetään kestäväen kehityksen tavoitteiden toimeenpanoa sekä demokratiakasvatusta osana koulujen ja oppilaitosten toimintakulttuuria.

— Vahvistetaan koulujen edellytyksiä purkaa sukupuolisegregaatiota sekä kehittää oppilaiden osaamisidentiteettiä ja vahvuuksia tukevaa pedagogiikkaa.

Lapsi- ja oppilasmäärät vuosina 2020-2023

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Varhaiskasvatus ¹⁾	245 255	237 000	232 000	229 000
Esiopetus ²⁾	58 162	62 974	62 000	52 000
Perusopetus, vuosiluokat 1–9 ²⁾	556 271	553 820	558 000	555 000
Aikuisten perusopetus	4 802	4 668	4 700	4 700
Lisäopetus / tutkintokoulutukseen valmentava koulutus ³⁾	1 019	1 013	1 000	1 000
Esi- ja perusopetuksen vaikeimmin kehitysvammaiset oppilaat	1 790	1 762	1 800	1 700
Esi- ja perusopetuksen muut vammaisoppilaat	9 777	9 747	9 900	9 500
Maahanmuuttajien valmistava opetus	3 517	4 545	4 600	4 600
Joustavan perusopetuksen oppilaat (enintään)	2 186	2 174	2 200	2 200

¹⁾ Vuoden 2021 määrä on muista kohdista poiketen arvio. Arvioissa varhaiskasvatusasteen oletetaan pysyvän vuoden 2020 tasolla.

²⁾ Esi- ja perusopetuksen toteutumat ovat toteutumavuoden syksyn 20.9. toteutumatietoja (kunnat, kuntayhtymät, valtio, yliopistot, yksityiset opetuksen järjestäjät). Esiopetuksen oppilasmäärätoteumaan ja -arvioon 2021–2022 vaikuttaa kyseisinä vuosina käynnissä oleva kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu.

³⁾ Lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus yhdistyvät 1.8.2022 alkaen yhtenäiseksi nivelvaiheen koulutuskokonaisuudeksi (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus). Vuosien 2022–2023 arvioissa on otettu huomioon vain perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijat.

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 066 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallintohenkilökunnan palkkausmenojen ja muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, oppimis- ja ohjauskeskus Valterin palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomalais-venäläinen koulu ja Helsingin ranskalais-suomalainen koulu toimivat esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilaitoksina. Koulut kehittävät kulttuuriyhteyksien ja verkottumisen kautta koulujen kielten- ja kulttuuriopetusta. Valtakunnallinen oppimis- ja ohjauskeskus Valteri tukee lähikouluperiaatteen toteutu-

mista ja edistää yhdessä kotikunnan kanssa tuen tarpeessa olevan koulunkäyntiä monialaisella asiantuntijuudella. Helsingin eurooppalaisen koulun tehtävänä on tarjota Eurooppa-koulujen opetussuunnitelmiin perustuvaa opetusta.

Oppilasmäärät

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	815	818	825	847
Suomalais-venäläinen koulu	685	703	705	705
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	326	314	316	314
Eurooppa-koulut (suomalaiset oppilaat)	493	401	450	450
Koulukotien perusopetus	103	98	107	98
Helsingin eurooppalainen koulu	286	290	284	291
Yhteensä	2 708	2 624	2 687	2 705

Oppimis- ja ohjauskeskus Valterin ohjaustoiminnan tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Ohjaustoiminta kentällä				
— ohjauskäyntejä	590	869	1100	1200
— ohjauspalveluja käyttäneiden kuntien määrä	218	213	225	225
Tilapäinen opetus ja kuntoutus				
— tukijaksopäivät	2 340	3 302	3 290	3 300
— tukijaksojen oppilaat	425	575	520	525

Henkilötyövuodet

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	76	77	76	76
Suomalais-venäläinen koulu	75	75	80	80
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	530	522	537	540
Eurooppa-koulut	27	27	30	30
Helsingin eurooppalainen koulu	61	61	62	62
Yhteensä	770	770	784	786
Työtyytyväisyys (1—5)	3,7	3,7	4,0	4,0

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kielikoulut	6 190 000
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri	26 983 000
Koulukotien perusopetus	1 226 000
Eurooppa-koulut	2 168 000
Helsingin eurooppalainen koulu	3 499 000
Yhteensä	40 066 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	65 499	63 014	60 766
Bruttotulot	8 764	20 500	20 700
Nettomenot	56 685	42 514	40 066
Siirtyneet erät			
— edelliseltä vuodelta siirtyneet	14 282		
— seuraavalle vuodelle siirtyneet	13 126		

Kuntien rahoitusosuus valtion yleissivistävän lukiokoulutuksen kustannuksiin, 1 400 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Helsingin ranskalais-suomalaisen koulun peruskorjaus	340
Toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittämishankkeet (siirto momentille 29.01.01)	-3 000
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-230
Matkustussäästö	-102
Palkkausten tarkistukset	567
Toimistotilasäästö	-23
Yhteensä	-2 448
2023 talousarvio	40 066 000
2022 II lisätalousarvio	314 000
2022 talousarvio	42 514 000
2021 tilinpäätös	42 260 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 305 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön ja sivistystyötä tekevien järjestöjen sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis-, arviointi- ja seurantahankkeista sekä elinikäiseen oppimiseen liittyvästä EU- ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) OECD:n ja EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

3) tilastoinnista, tietoteknisistä palveluista sekä toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmistä aiheutuvien menojen maksamiseen

4) 15 228 000 euroa valtionavustuksina esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin

5) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan perusopetuksen, varhaiskasvatuksen, vapaan sivistystyön toimialan strategisia tavoitteita. Toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien tavoitteena on parantaa tiedon saatavuutta ja laatua, edistää sähköistä asiointia ja tuottaa kattavaa tietoa muun muassa päätöksenteon ja lainsäädäntömuutoksien tueksi.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 80 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 20 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

AV-kannustinjärjestelmän käyttöönotto (siirron palautus momentilta 32.20.40)	250
Kiusaamisen ehkäisy ja opetuksesta epääminen (siirto momentille 28.90.30)	-350
Perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (HO 2019)	-60 000
Vapaan sivistystyön osuus oppilashuollosta (siirto momentilta 29.10.31)	500
Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma (HO 2019)	-80 000
Varhaiskasvatuksen tilastotuotannon aloittaminen (siirron palautus momentilta 28.30.01)	80
Varhaiskasvatuksen tilastotuotannon tukeminen (siirto momentille 28.30.01)	-30
Varhaiskasvatuksen tuki	-8 750
Matkustussäästö	-30
Yhteensä	-148 330
2023 talousarvio	24 305 000
2022 II lisätalousarvio	-196 000
2022 talousarvio	172 635 000
2021 tilinpäätös	156 545 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 665 315 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 9 583 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen
- 3) enintään 22 550 000 euroa edellä mainitun lain 45 §:n 2 momentissa tarkoitettujen avustusten maksamiseen
- 4) edellä mainitun lain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisten valtionavustusten maksamiseen
- 5) enintään 240 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten varhaiskasvatustalveluiden turvaamiseksi
- 6) Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen (VNa 72/2014) mukaisten menojen maksamiseen
- 7) Suomen hallituksen ja Euroopan kemikaaliviraston välisen toimipaikkasopimuksen (VNa 11/2008) mukaisesti Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatukseen järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin muilla kunnassa asuvilla

8) enintään 60 000 000 euroa turvapaikanhakijoiden ja tilapäisen suojelun piirissä olevien lasten varhaiskasvatuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseksi tarkoitettujen avustusten maksamiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 390 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 26,00 euroa.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta turvapaikanhakijoiden ja tilapäisen suojelun piirissä olevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseksi.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

VALTIONOSUUEDET JA RAHOITUS (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukainen rahoitus)

1. Esi- ja perusopetus

1.1. Perusopetukseen valmistava opetus	162 184 000
1.2. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetus	52 151 000
1.3. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat viisivuotiaat	3 611 000
1.4. Muiden kuin oppivelvollisten perusopetuksen aineenopetus	3 800 000
1.5. Ulkomailla toimivien koulujen rahoitus perusopetuslain mukaiseen opetukseen	4 019 000
1.6. Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitus	3 922 000
1.7. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, vaikeimmin kehitysvammaiset	59 078 000
1.8. Lisärahoitus pidennettyyn oppivelvollisuuteen, muut kuin vaikeimmin kehitysvammaiset	212 213 000
1.9. Sisäoppilaitoslisä	2 931 000
1.10. Koulukotikorotus	848 000
1.11. Joustavan perusopetuksen lisä	6 000 000
1.12. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus	8 536 000
1.13. Yksityisten kielikoulujen kaksivuotisessa esiopetuksessa olevat viisivuotiaat	409 000

2. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus	50 240 000
--	------------

Laskennallinen rahoitus ja valtionosuudet yhteensä 569 942 000

VALTIONAVUSTUKSET

3. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 44 §:n mukaiset valtionavustukset (enintään)

9 583 000

3.1. Digitaalisten oppimisympäristöjen, osaamisen, valmiuksien ja pedagogisten käytänteiden kehittämiseen, alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukemiseen, digitalisaation yhteentoimivuuden edistämiseen digitalisaation viitekehystyötä toimeenpanevan kehittämisohjelman toimenpiteillä sekä koulujen, oppilaitosten ja kunnallisen varhaiskasvatuksen kansainväliseen toimintaan

3 800 000

3.2. Laajamittainen ja suppea kaksikielisen opetuksen järjestäminen sekä kielikylpytoiminta	842 000
3.3. Kerhotoiminnan tukeminen	2 865 000
3.4. Avustukset yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin	2 076 000

4. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 45 §:n mukaiset valtionavustukset

24 750 000

4.1. Rahoituslain 45 §:n 1 momentin mukaisiin valtionavustuksiin saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston asetuksen (1769/2009) mukaisesti	2 200 000
4.2. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen (enintään)	75 000
4.3. Rahoituslain 45 §:n 2 momentin mukaiset avustukset vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen (enintään)	22 475 000

5. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain 46 §:n mukaiset valtionavustukset

5.1 Turvapaikanhakijoiden ja tilapäisen suojelun piirissä olevien lasten varhaiskasvatus (enintään)	60 000 000
---	------------

6. Valtionavustuslain mukaiset valtionavustukset

6.1. Saamenkielisten lasten varhaiskasvatuspalveluiden turvaamiseen saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (enintään)	240 000
--	---------

7. Kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat valtionavustukset

7.1. Euroopan kemikaaliviraston henkilöstön lasten varhaiskasvatuksen järjestämisen tuki	500 000
7.2. Suomen ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaiset menot	300 000

Valtionavustukset yhteensä 95 373 000

Yhteensä 665 315 000

Varhaiskasvatuspalvelun EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lapselle tuottavalla kunnalla on oikeus periä palvelun tuottamisesta aiheutuneiden kokonaiskustannusten ja perheen maksuosuuden välinen erotus Suomen valtiolta.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosa	7 638,53 euroa/asukas
Aamu- ja iltapäivätoiminta	26,00 euroa/ohjaustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lakisääteisten kustannuspohjaan vaikuttavien muutosten päätyminen	-3 646
Lisäopetus tutkintokoulutukseen valmentavaksi opetuksiksi	-274
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen (siirto momentille 28.xx.xx)	-12 000
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella	400
Perusopetukseen valmistava opetus (maahanmuuttokokonaisuus)	120 000
Suomi/ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetus (maahanmuuttokokonaisuus)	2 500
Turvapaikanhakijoiden ja tilapäisen suojelun piirissä olevien lasten varhaiskasvatus	60 000
Valtionosuuden indeksikorotus (2,5 %)	9 726
Yhteensä	176 706

2023 talousarvio	665 315 000
2022 II lisätalousarvio	126 000 000
2022 talousarvio	488 609 000
2021 tilinpäätös	490 713 396

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 180 426 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksikköjen enimmäismäärän estämättä enintään 16 830 000 euroa 100 %:n valtionosuutena maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmaan hyväksytyyn koulutukseen

2) enintään 3 515 000 euroa edellä mainitun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 698 839	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	241 834	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	158 984	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	52 711	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista suunnataan enintään 4 160 opiskelijaviikkoa Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Valtionosuuteen oikeuttavien yksikköiden enimmäismäärästä kansanopistojen ylläpitäjille myönnetään oppivelvollisille suunnattuun koulutukseen 100 % valtionosuuteen oikeuttavia suoritteita siten, että niistä aiheutuvat menot ovat enintään 3 500 000 euroa.

Opetustuntien tai opiskelijaviikkojen enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Valtionosuuksien ja -avustusten arvioitu jakautuminen (euroa)

	Valtionosuus	Valtionavustus	Yhteensä
Kansalaisopistot	89 552 000	2 149 000	91 701 000
Kansanopistot	47 769 000	1 166 000	48 935 000
Opintokeskukset	17 799 000	150 000	17 949 000
Kesäyliopistot	4 961 000	50 000	5 011 000
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulu- tus	16 830 000	-	16 830 000
Yhteensä	176 911 000	3 515 000	180 426 000

Vapaan sivistystyön valtionosuuksilla ja valtionavustuksilla mahdollistetaan vapaan sivistystyön strategisten tavoitteiden toteutuminen. Määräraha käytetään vapaan sivistystyön oppilaitosten tehtävään järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Valtionavustusten painotuksena on tukea vapaan sivistystyön rakenteellista kehittämistä, laatua ja vaikuttavuutta sekä koulutuspoliittisesti tärkeiden kohderyhmien koulutusmahdollisuuksia.

Määrärahan mitoituksessa käytetyt keskimääräiset yksikköhinnat

Kansalaisopistot	91,82 euroa/opetustunti
Kansanopistot	297,48 euroa/opiskelijaviikko
Opintokeskukset	171,99 euroa/opetustunti
Kesäyliopistot	157,31 euroa/opetustunti

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kotoutumiskoulutus (maahanmuuttokokonaisuus)	5 000
Oppilas- ja opiskelijahuollon menot (siirto momentille 29.10.20)	-500
Valtionosuuden indeksikorotus (2,5 %)	2 685
Yhteensä	7 185

2023 talousarvio	180 426 000
2022 II lisätalousarvio	1 500 000
2022 talousarvio	173 241 000
2021 tilinpäätös	169 770 477

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 763 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) 518 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) 5 727 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle ja järjestöille sivistystyöhön
- 3) 1 518 000 euroa avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kehittämiskeskus Opinkirjo ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Kesälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle, Karjalan Liitto ry:lle,

Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/hemgrundskola -toimintaan sekä vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukiolaisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Käsi- ja taideteollisuusjärjestöjen toimintaan	2 195 000
Kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan	1 916 000
Opintokeskusta ylläpitävien järjestöjen sivistys- ja kulttuuritoimintaan	1 117 000
Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	518 000
Vapaan sivistystyön keskusjärjestöjen toimintaan ja muiden järjestöjen sivistystoimintaan	499 000
Suomi-koulujen toiminnan tukemiseen	429 000
Yleissivistävän koulutuksen järjestöille	271 000
Kansanvalistusseuran ylläpitämän Etäkoulu Kulkurin ja kotiperuskoulu/hemgrundskola -toiminnan tukemiseen	398 000
Karjalan Liitolle	131 000
Kesälukioseura ry:lle	128 000
Sofia-opiston kannatusyhdistys ry:n ulkosuomalaisen sivistystoimintaan	83 000
Kriittisen korkeakoulun toimintaan	78 000
Yhteensä	7 763 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etäkoulu Kulkurin ja Nomadskolanin rahoituksen vahvistaminen	250
Kertalisäysten poistuminen	-1 400
Yhteensä	-1 150

2023 talousarvio	7 763 000
2022 talousarvio	8 913 000
2021 tilinpäätös	8 718 000

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet:

— Ammatillisella koulutuksella turvataan osaavan työvoiman saatavuutta, tuetaan työ- ja elinkeinoelämän uudistamista, edistetään työllisyyttä ja yrittäjyyttä sekä parannetaan kansainvälistä kilpailukykyä.

— Ammatillinen koulutus tuottaa yksilöille ammattiosaamista ja geneerisiä taitoja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymiseksi sekä osaamisen kehittämiseksi työuran eri vaiheissa.

— Lukiokoulutus tuottaa laajan yleissivistyksen, korkeatasoiset valmiudet jatko-opintoihin sekä yleisiä pohjavalmiuksia työelämään ja jatkuvaan oppimiseen.

— Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen palvelujärjestelmillä turvataan ammatillisen tutkinnon tai ylioppilastutkinnon suorittaminen kaikille perusopetuksen päättävillä.

Osana koulutuspoliittisen selonteon toimeenpanoa jatketaan toisen asteen koulutuksen kehittämistoimia tukemaan oppivelvollisuuden laajentamisen ja jatkuvan oppimisen uudistusten toteutumista uudistusten tavoitteiden mukaisesti.

Ammatillisen koulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Ammatillinen koulutus tuottaa muuttuville työmarkkinoille osaavaa työvoimaa nopeasti ja oikea-aikaisesti ennakoitujen osaamisvaatimusten muutoksia ja vastaa samalla myös kasvavaan jatkuvan oppimisen tarpeeseen. Koulutuksen palvelujärjestelmä vastaa dynaamisesti ja tehokkaasti kaikkien asiakasryhmien tarpeisiin. Turvataan yksilöiden ja alueiden yhdenvertaisuus ja tasa-arvo koulutuspalvelujen saatavuudessa.

Toiminnalliset tavoitteet

- Ammatillisen koulutuksen saatavuus turvataan koko maassa. Koulutuksen järjestäjät huolehtivat ensisijaisesti oman toiminta-alueensa väestön osaamistarpeista turvaten erityisesti perusasteen päättävien ja muiden vailla toisen asteen tutkintoa olevien koulutuspalvelut sekä tarjoten riittävästi jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia alueen työikäiselle väestölle.
- Lähihoitajakoulutuksen määräaikaisella resurssilisäyksellä turvataan henkilöstön saatavuutta iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa henkilöstömitoituksesta säädetyn mukaisesti.
- Koulutuksen rahoituspohjaa vahvistamalla turvataan riittävä opetuksen ja ohjauksen taso kaikille ammatillisen koulutuksen opiskelijoille.
- Vahvistetaan opiskelijoiden osaamista, johon koronakriisi on vaikuttanut negatiivisesti. Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistään syrjäytymistä.
- Koulutuksen osaamisperusteisuutta vahvistetaan kehittämällä jatkuvasti tutkintorakennetta ja tutkintoja yhteistyössä ammatillisen koulutuksen toimijoiden ja sidosryhmien kanssa.
- Työpaikkojen roolia keskeisenä oppimisympäristönä vahvistetaan. Työpaikalla järjestettävää koulutusta toteutetaan tarpeen mukaan joustavasti koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena tai oppisopimuskoulutuksena. Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilua jatketaan nuorten koulutautumisen ja työllistymisen tukemiseksi.
- Koulutuksen järjestäjät kehittävät ja ottavat käyttöön yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevia pedagogisia toimintamalleja ja ohjauspalvelujen malleja sekä niitä tukevia digitaalisia ratkaisuja, jotka parantavat toiminnan vaikuttavuutta.
- Koulutukseen hakeutumista ja pääsyä tehostetaan jatkuvan haun väylää ja digitaalisia palveluita kehittämällä. Yhteishaun avulla turvataan perusopetuksen päättävien oppivelvollisten välitön sijoittuminen jatko-opintoihin.
- Koulutuksen järjestäjät kehittävät aktiivisesti järjestäjäjärkennettä sekä keskinäistä yhteistyötä ja työnjakoa toiminta-alueillaan.

Lukiokoulutuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Lukiokoulutuksen kehittämisen tavoitteena on toimintakyvyn, koulutuksen saatavuuden ja saavutettavuuden sekä toiminnan vaikuttavuuden turvaaminen muuttuvassa demografisessa tilanteessa. Tämä edellyttää toimialan ohjauksen kehittämistä strategisesti. Tavoitteena on, että opetuksen laatu ja tasa-arvo vahvistuvat, opiskelijoiden hyvinvointi ja oppimistulokset parantuvat sekä eriarvoisuus vähentyy. Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat tukien opiskelijoiden tulevia jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Toiminnalliset tavoitteet

- Lukiokoulutuksen saatavuus ja saavutettavuus turvataan koko maassa.
- Vahvistetaan koulutuksen laatua ja tuetaan uudistettujen lukiolainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa. Tavoitteena on tukea jatko-opintoihin siirtymistä, työelämään tutustumista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää kansainvälistymistä tukevaa osaamista.

— Vahvistetaan opiskelijoiden osaamista, johon koronakriisi on vaikuttanut negatiivisesti. Vahvistetaan opiskelijoiden hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä sekä ehkäistään syrjäytymistä.

— Lukiokoulutuksen laadukulttuuria vahvistetaan laatu- ja saavutettavuusohjelmalla. Lisäksi toimintakulttuurin uudistamiseksi ja oppimisympäristöjen monipuolistamiseksi jatketaan lukion kehittämisverkoston (LUKE-verkosto) toimintaa.

— Erityisen koulutustehtävän valtakunnalliset kehittäislukiot toimivat osaamisalojensa valtakunnallisina koulutuksen kehittäjinä.

— Ylioppilastutkintoa kehitetään turvaamaan lukiokoulutuksen laatua. Tutkinnon järjestämisessä otetaan huomioon oppivelvollisuuden laajentamisen vaikutukset.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tunnusluvut ja määrälliset tavoitteet

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tilastointia ja seurantaindikaattoreita uudistetaan osana toiminnanohjauksjärjestelmien kehittämistä. Kansallinen opintosuoritus- ja tutkintotietojen luovutuspalvelu Koski tuottaa pääosan ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien rahoituksen määräämisessä sekä toiminnan ohjauksessa ja seurannassa tarvittavista tiedoista. Koski-palvelusta saatavaa tietoa voidaan hyödyntää kattavasti toiminnanohjauksessa käytettävien tunnuslukujen ja tavoitteiden määrittelyssä siinä vaiheessa, kun tietosisältö on kaikilta osin varmennettua ja sitä on kertynyt riittävän pitkältä ajanjaksolta.

Ammatillisen tutkintokoulutuksen uudet opiskelijat¹⁾

	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio	2023 arvio
Perustutkintokoulutus	77 187	77 892	78 261	79 000	80 000	80 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	34 014	34 599	34 652	35 000	35 000	35 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus (Vipunen). Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Sisältää myös ne uudet opiskelijat, joiden tavoitteena on pelkästään tutkinnon osan tai osien suorittaminen.

Ammatillisen tutkinnon suorittaneet¹⁾

	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 arvio	2023 arvio
Perustutkinnot	51 779	46 178	40 584	45 000	48 000	50 000
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	23 619	22 496	21 470	21 000	22 000	23 000

¹⁾ Lähde: Tilastokeskus (Vipunen). Sisältää opetushallinnon alaisen valtionosuusrahoitteisen koulutuksen. Sisältää vain koko tutkinnon suorittaneet.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien lukumäärät omistajatyypin mukaan¹⁾

	2018 toteutuma	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 toteutuma	2023 arvio
Kaikki järjestäjät yhteensä	166	162	152	150	139	137
— kuntajärjestäjät	9	9	9	9	8	8
— kuntayhtymäjärjestäjät	35	34	33	33	33	33
— yksityiset järjestäjät	121	118	109	107	97	95
— valtio koulutuksen järjestäjänä	1	1	1	1	1	1

¹⁾ Kalenterivuoden alun tilanne.

Lukiokoulutuksen opiskelijamäärät ¹⁾

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Lukiokoulutus, nuorten oppimäärä	93 640	95 361	96 773	98 000	99 000
Lukiokoulutus, aikuisten oppimäärä	6 253	6 286	5 805	6 000	6 000
Aineopiskelijoiden suorittamien lukion kurssien lukumäärien perusteella lasketut laskennalliset opiskelijat	914	618	456	400	400

¹⁾ Opiskelijamäärät sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan rahoitettavat opiskelijat (ei valtion oppilaitosten, eikä yliopistojen harjoittelukoulujen lukio-opiskelijoita). Toteutumatieta on rahoitukseen oikeuttavien opiskelijoiden laskentapäivien painotettu keskiarvo.

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 617 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen ja digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen, työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin ja EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

2) enintään 2 400 000 euroa Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen.

Selvitysosa: Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus tuottaa merenkulkuelinkeinon, viranomaisten ja vesillä liikkuvien kansalaisten turvallisuustasoa parantavaa ja ylläpitävää sekä ympäristöönnettomuuksia ehkäisevää turvallisuuskoulutusta pelastautumiskoulutusyksikössä Lohjalla ja palokoulutusyksikössä Upinniemiessä.

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen tehtävänä on lisätä saamelaisväestön ammatillista osaamista, järjestää saamelaisalueen elinkeinoelämän tarpeita vastaavaa koulutusta ja edistää alueen työllisyyttä sekä säilyttää ja kehittää saamelaiskulttuuria ja saamen kieltä. Koulutuskeskuksen erityistehtävänä on palvella Euroopan unionin ainutta alkuperäiskansaa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus			
Koulutettavien määrä	4 664	4 800	4 600
Saamelaisalueen koulutuskeskus			
Opiskelijavuosimäärä, ammatillinen koulutus	133	136	141

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Opiskelijatyöpäivien määrä, saamen kielen ja kulttuurin lukuvuosikoulutus	4 604	7 200	7 200
Opiskelijatyöpäivien määrä, lyhytkoulutus	3 868	4 000	5 000

Henkilötyövuodet

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 tavoite
Saamelaisalueen koulutuskeskus		67	68
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus		26	27
Yhteensä		93	95

Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen liiketaloudellisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	1 500	1 200	1 200
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 117	3 600	3 600
— osuus yhteiskustannuksista	1 463	900	900
Kustannukset yhteensä	4 580	4 500	4 500
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-3 080	-2 900	-2 900
Kustannusvastaavuus, %	33	27	27
Hintatuki	2 400	2 400	2 400
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	85	80	80

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisalueen koulutuskeskus	5 227 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen hintatuki	2 400 000
Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskuksen muut menot	990 000
Yhteensä	8 617 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	10 514	10 055	10 780
Bruttotulot	2 008	1 600	2 163
Nettomenot	8 505	8 455	8 617
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 060		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 999		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)		9
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentilta 29.20.21)		122
JTS-miljardin tuottavuussäästö		-33
Matkustussäästö		-18
Palkkausten tarkistukset		86
Toimistotilasäästö		-4
Yhteensä		162

2023 talousarvio	8 617 000
2022 II lisätalousarvio	48 000
2022 talousarvio	8 455 000
2021 tilinpäätös	8 453 000

21. Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 296 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen
- 2) tietoteknisten palvelujen rahoittamiseen, toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteisten menojen rahoittamiseen
- 3) Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 4) enintään 1 700 000 euroa Pohjoiskalotin koulutussäätiön työvoimakoulutuksena järjestämän ammatillisen koulutuksen ja siihen liittyvän majoituksen menoihin
- 5) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 6) enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeilla tuetaan ammatillisen koulutuksen ja lukio-koulutuksen strategisia tavoitteita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma (HO 2019 kertaluonteinen)	-10 000
Saamelaisalueen koulutuskeskuksen toimitilojen keskittäminen Inariin (siirto momentille 29.20.01)	-122
Matkustussäästö	-42
Yhteensä	-10 164
2023 talousarvio	13 296 000
2022 II lisätalousarvio	-50 000
2022 talousarvio	23 460 000
2021 tilinpäätös	33 806 000

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 013 295 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 971 412 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisena rahoituksena ammatillisen koulutuksen perus-, suoritus- ja vaikuttavuusrahoitukseen ja edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisena valtionavustuksena myönnettävään strategiarahoitukseen ammatillisen koulutuksen järjestäjille

2) edellä mainitun lain 32 i §:ssä tarkoitettuna korvauksena yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvistä arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin sekä kunnan tai kuntayhtymän ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiseen toimintaan luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettavista arvonlisäveroista aiheutuviin kustannuksiin

3) 1 536 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Kohdassa 1 tarkoitettu ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksen osuus on enintään yksi prosentti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 9 §:n mukaisesta ammatillisen koulutuksen määrärahasta.

Ammatillisen koulutuksen tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on enintään 182 000 opiskelijavuotta, mistä työvoimakoulutuksena järjestettävään koulutukseen kohdennettava tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä on vähintään 8 100 opiskelijavuotta.

Selvitysosa: Opetusmetsämallissa Metsähallitus tekee 14 ammatillisen koulutuksen järjestäjän kanssa vastikkeellisen käyttöoikeussopimuksen. Sopimuksen mukaan puun myyntitulot tuloutetaan ammatillisen koulutuksen jär-

jestäjien sijaan Metsähallitukselle ja ammatillisen koulutuksen järjestäjille maksetaan kompensatio, joka otetaan lisäyksenä huomioon Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammatillisen koulutuksen määräraha yhteensä (ei sisällä arvonlisävero- eikä opetusmetsäkompensoitioita)	2 022 025 000
— Laskennallisen rahoituksen osuus yhteensä	2 007 025 000
josta perusrahoituksen osuus	1 404 918 000
josta suoritusrahoituksen osuus	401 405 000
josta vaikuttavuusrahoituksen osuus	200 702 000
— Strategiarahoituksen osuus (0,74 % ammatillisen koulutuksen määrärahasta)	15 000 000
Kuntien rahoitusosuus	-1 050 613 000
Arvonlisäverokompensatiot yhteensä	40 347 000
— Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 § ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille aiheutuneista kustannuksista	39 347 000
— Yksityiselle koulutuksen järjestäjälle korvattava kunnan tai kuntayhtymän luovuttaman kiinteistön ja käyttöomaisuuden osalta suoritettava arvonlisävero	1 000 000
Kompensatio ammatillisen koulutuksen järjestäjille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	1 536 000
Yhteensä	1 013 295 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammatillisen koulutuksen indeksi (2,4 %)	21 685
Opettajien ja ohjaajien palkkaaminen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimet (HO 2019 kertaluonteinen)	-70 000
Opetusmetsäkompensoitiotason tarkistus	26
Opiskelijavuosien lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	-13 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	9 191
Rahoitusohjelman vahvistaminen	50 000
Yhteensä	-2 098

2023 talousarvio	1 013 295 000
2022 II lisätalousarvio	26 000 000
2022 talousarvio	1 015 393 000
2021 tilinpäätös	987 512 055

35. Valtionosuus ja -avustus lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 274 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen lukio- koulutukseen, lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

2) enintään 1 775 000 euroa edellä mainitun lain 44 §:n 1 momentin mukaisesti lukiokoulutuksen innovatiivisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin koulutuspalveluihin, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa sekä lukioiden kansainvälisen toiminnan valtionavustuksiin.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)**

Laskennalliset kustannukset (opiskelijamäärä * yksikköhinta)	792 545 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (89 500 * 7 576,23 €)	678 073 000
— yksityinen tutkintokoulutus, nuorten oppimäärä (9 230 * 7 610,85 €, sis. alv.)	70 248 000
— kunnallinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (4 880 * 4 559,84 €)	22 252 000
— yksityinen tutkintokoulutus, aikuisten oppimäärä (1 600 * 4 674,22 €, sis. alv.)	7 479 000
— kunnallinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, (150 * 8 958,95 €)	1 344 000
— yksityinen tutkintokoulutukseen valmentava koulutus, (40 * 9 293,12 €, sis. alv.)	372 000
— erityisen koulustehtävän lisärahoitus (1,57 % kokonaiskustannuksista)	12 777 000
Kuntien rahoitusosuus	-520 190 000
Valtionavustukset	1 775 000
Yhteensä	274 130 000

Määrärahan mitoituksessa käytetyt euromäärät yksikköä kohden (ei sis. alv)

Lukiokoulutus 7 528,53 euroa/opiskelija

Valtionosuuden mitoituksessa huomioon otettu kuntien rahoitusosuus sisältää 10 652 000 euroa kuntien osuutena lukiokoulutuksesta harjoittelukouluissa ja valtion yleissivistävissä oppilaitoksissa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opiskelijamääräarvion muutos	7 422
Oppivelvollisuuden laajentaminen (HO 2019)	18 899
Valtionosuuden indeksikorotus (2,5 %)	6 999
Valtionosuuden määräytymisperusteiden muutokset	407
Yhteensä	33 727

2023 talousarvio	274 130 000
2022 II lisätalousarvio	17 000 000
2022 talousarvio	240 403 000
2021 tilinpäätös	200 515 386

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin, tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintoihin, arviointeihin sekä Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2023 hyväksyä sitoumuksia 432 276 000 euron arvosta. Valtuudesta 20 000 000 euroa on tarkoitettu tutkimusinfrastruktuurien vahvistamiseen ja 50 000 000 euroa yliopistojen profiloitumisen vahvistamiseen. Lisäksi mikäli vuoden 2022 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2023.

Valtuudesta on varattu 4 750 000 euroa paikallisista infrastruktuureista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen (RRF pilari3) ja 4 750 000 euroa vihreää siirtymää Avainalojen vauhdittaminen ja osaamisen vahvistaminen - kokonaisuudesta (RRF pilari3/T&K-rahoitus) aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

Selvitysosa:

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat edistään kestävää talouskasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä.
- Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan mahdollistaen yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistuminen.

Suomen tieteen kansainvälinen taso sekä tieto- ja osaamis pohja vahvistuvat

Ammattikorkeakoulut, yliopistot, Suomen Akatemia, Kansallisarkisto, Kotimaisten kielten keskus ja Varastokirjasto luovat edellytyksiä sivistyksen, kestäväen kasvun ja hyvinvoinnin sekä Suomen kilpailukyvyen vahvistamiselle. Toiminta on korkealaatuista, kansainvälistä, vaikuttavaa, eettistä ja tukee yhdenvertaisen ja kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan kehitystä.

Toiminnalliset tavoitteet

- Tiedepoliittisin instrumentein ja korkeakoulujen toimenpitein edistetään vahvojen ja verkottuneiden tutkimus- ja osaamiskeskittymien muodostumista, kansainvälistymistä ja kytkeytymistä globaaleihin edelläkävijäverkostoihin.
- Tutkimusrahoituksella vahvistetaan huippututkimuksen edellytyksiä ja kansallisia tutkimusinfrastruktuureja sekä eri toimijoita ja aloja yhdistävää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa.
- Korkeakoulut tukevat nousevia tutkimusaloja ja luovat kilpailukykyiset edellytykset kansainväliseen kärkeen tähtäävälle tutkimukselle.
- Tutkimusaineistojen, tutkimustulosten ja osaamisen laajaa hyödyntämistä ja avoimuutta julkisessa päätöksenteossa ja elinkeinoelämän kehittämisessä edistetään, mukaan lukien kaupallistaminen ja osaamisen vienti.
- Tutkimustoiminnan ja tietoyhteiskunnan kehittäminen turvataan korkeatasoisilla tukipalveluilla digitalisaatiota hyödyntäen.
- Avointa tiedettä ja innovaatiotoimintaa edistetään hallinnonalojen välisenä yhteistyönä sekä yhdessä tiedeyhteisön kanssa.
- Tutkitun tiedon media- ja kansalaisnäkyvyyttä sekä tiedekasvatusta edistetään.

Korkeasti koulutetun osaavan työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus turvataan

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot kehittävät toimintaansa omaehtoisesti siten, että ne ovat tasa-arvoisia, esteettömiä, monikulttuurisia ja vetovoimaisia työ- ja oppimisympäristöjä. Korkeakouluja johdetaan hyvin, työhyvinvointiin

panostetaan ja osaamisen kehittämisestä huolehditaan systemaattisesti. Korkeakoulut edistävät näitä tavoitteita myös laajemmin yhteiskunnassa. Korkeakoulut tekevät valtakunnallisesti yhteistyötä avointen, saavutettavien ja joustavien opiskelumahdollisuuksien rakentamiseksi. Korkeakoulut toimivat opiskelijakeskeisesti ja tukevat jatkuvaa oppimista elämän eri tilanteissa siten, että työurat pitenevät ja jatkuva osaamisen kehittäminen mahdollistuu.

Toiminnalliset tavoitteet

- Korkeakoulutetun työvoiman määrää kasvatetaan korkeakoulutuksen tarjontaa lisäämällä kotimaisille ja ulkomaisille opiskelijoille, läpäisyä parantamalla ja joustavia opiskelumahdollisuuksia kehittämällä.
- Korkeakoulut ennakoivat työvoima- ja koulutustarpeita yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.
- Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoa- miseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi.
- Korkeakoulut profiloituvat vahvuusalueilleen, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa.
- Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien pedagogista osaamista. Digitaalisuudella parannetaan laadun lisäksi resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä.
- Korkeakoulut lisäävät jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia, monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa.
- Korkeakoulujen toiminnassa korostuu kansainvälisyys ja yrittäjämäinen toimintatapa sekä yhteiskunta- ja globaali vastuu.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opiskelijamäärä

	2019	2020	2021	2022 arvio	2023 arvio
Ammattikorkeakoulujen perustutkinnot					
— aloittaneet	34 212	39 198	40 722	41 200	39 200
— tutkinnot	24 315	24 372	24 240	25 000	25 500
— opiskelijamäärä	126 279	131 154	136 056	139 000	139 000
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot					
— aloittaneet	5 376	6 735	8 073	8 300	8 300
— tutkinnot	3 330	3 870	4 335	5 000	5 100
— opiskelijamäärä	14 208	15 981	18 432	19 000	19 000
Yliopiston perustutkinnot¹⁾					
— uudet opiskelijat	22 074	24 870	26 739	27 000	25 400
— suoritettut alemmat korkeakoulututkinnot	13 419	15 096	13 461	14 500	15 000
— suoritettut ylemmät korkeakoulututkinnot	16 128	18 513	15 963	17 000	17 200
— opiskelijamäärä	134 364	136 929	139 143	141 000	143 100
Yliopiston tohtorintutkinnot	1 719	1 839	1 608	1 700	1 700

¹⁾ Sisältää alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon opiskelijat ja tutkinnot.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus bruttokansantuotteesta (%)

	2017	2018	2019	2020	2021 arvio	2022 arvio	2023 arvio
T&K-menojen BKT-osuus (%)	2,73	2,76	2,80	2,94	2,88	.	.

Tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

Vuosi	Myöntämisvaltuus TA:n mukaisesti	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
		2015	318,8	0,6	0,1				
2016	338,4	3,3	0,2						
2017	348,3	19,0	3,5	0,1					
2018	343,3	58,1	14,9	3,3	0,1				
2019	368,4	99,8	68,7	21,0	4,8				
2020	438,1	106,8	85,3	61,1	19,7	5,0			
2021	406,3	87,0	108,4	100,1	68,2	20,5	2,9		
2022	390,5	27,9	76,8	107,8	101,9	54,1	16,5	2,0	
2023	432,3		28,4	79,5	126,4	111,6	66,2	19,0	1,2
Yhteensä		402,5	386,3	372,9	321,1	191,2	85,6	21,0	1,2

Myöntämisvaltuuden muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon T&K- ja EuroHPC-rahoituksen lisäykset sekä vähennyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman (RRF pilari3) valtuuden muutos.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 935 000 euroa.

Selvitysosa: Suomen Akatemia on tieteellisen tutkimuksen keskeinen rahoittaja Suomessa ja aktiivinen toimija kansallisessa ja kansainvälisessä tiede- ja innovaatiopolitiikassa. Akatemia kohottaa vertaisarvioidulla kilpailulla tutkimusrahoituksellaan ja tiedepoliittisella toiminnallaan tutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee vahvasti tieteen uudistumista. Suomen Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka hallinnolliset palvelut tuottaa Akatemian hallintovirasto.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Akatemia tuottaa eri tahojen käyttöön avoimesti verkkoon laadukasta tiedepoliittista dataa ja analyysejä sekä kehittää tutkimuksen ja tutkimustoiminnan vaikuttavuuden arviointitapoja.

— Tutkimusrahoituksen hakijat saavat ajanmukaisen tiedon Akatemian rahoitusperiaatteista ja -mahdollisuuksista sekä päätöksenteosta.

— Akatemian rahoittamien tutkimusten aineistot, menetelmät ja tulokset ovat saatavilla avoimen tieteen periaatteiden mukaisesti.

— Akatemia toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Suomen Akatemia kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntemus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Akatemian yhteistyökyky (sidosryhmäkysely, max 4)	3,06-		3,2	
Avoimesti saatavina olevien vertaisarvioitujen julkaisujen osuus Akatemian hankkeissa (%)	55,7	57	90	90
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	36	34	45	50
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Rahoitustoiminta, käsitellyt hakemukset (lkm)	4 814	5 077	4 200	4 200
Rahoitustoiminnan kustannusten osuus myönnetystä rahoituksesta (%)	2,2	2,2	< 3,5	< 3,5
Akatemiahankkeiden käsittelykustannus (euroa/hakemus)	1 622	1 476	1 450	1 450
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,67	3,71	>= 3,65	>= 3,65
Henkilötyövuodet	140,8	147,6	146-150	147

Suomen Akatemian tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momenttien 29.40.51, 29.40.53, 29.40.54 ja 29.40.66 määrärahoja.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Suomen Akatemian suoritteista perittävistä maksuista (1410/2015).

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	13 842	12 375	12 335
Bruttotulot	582	400	400
Nettomenot	13 260	11 975	11 935
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 134		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 844		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö			-56
Matkustussäästö			-61
Palkkausten tarkistukset			200
Toimistotilasäästö			-123
Yhteensä			-40

2023 talousarvio	11 935 000
2022 II lisätalousarvio	111 000
2022 talousarvio	11 975 000
2021 tilinpäätös	11 970 000

02. Kansallisarkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 658 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Kansallisarkiston kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansallisarkisto on asiantuntija- ja palveluorganisaatio sekä humanistisen ja yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen infrastruktuuri, jonka toiminnan tavoitteena on, että yhteiskunnan ja yksilön kannalta merkittävä arkistoaines säilyy suppeassa ja käyttökelpoisessa muodossa ja on tehokkaasti käytettävissä asiakaslähtöisesti. Kansallisarkiston tehtävänä on varmistaa kansalliseen kulttuuriperintöön kuuluvien asiakirjojen säilyminen ja niiden käytettävyys, tukea tutkimusta ja tiedon avoimuutta, sekä kehittää arkistointia digitaalisuutta edistämällä.

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Kansallisarkisto tehostaa toimintaansa digitaalisilla toimintatavoilla.

— Kansallisarkisto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Henkisten voimavarojen hallinta

— Kansallisarkisto kehittää ja johtaa työyhteisöään tavoitteena henkilöstön hyvä työkyky ja -hyvinvointi, asiantuntijuus, vahva osaaminen ja sen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen sekä valtion työnantajakuvan uudistaminen.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kansallisarkiston suoritteiden maksullisuudesta (1190/2021).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Arkistoaineiston kokonaismäärä (hyllykilometriä)	222,0	224,5	227,5	225,5
Digitoidun aineiston kokonaismäärä (milj. tiedostoa/v)	96	121	154	230
Digitaalisen aineiston verkkokäyttö (milj. käyntikertaa/v)	1,9	1,8	2,2	2,0
Sähköisen asioinnin osuus tietopyynnöistä (%)	72	78	75	80
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Käsitellyt tietopyynnot (kpl)	27 599	33 774	26 000	26 000
Verkkopalveluiden asiakastyytyväisyys (min 1 — max 5)	3,7		>3,5	>3,5

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,5	3,6	>= 3,7	>= 3,7
Henkilötyövuodet	205	225	225	227

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	23 092	20 748	22 158
Bruttotulot	2 123	1 200	2 500
Nettomenot	20 969	19 548	19 658
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 804		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 770		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö			-55
Matkustussäästö			-24
Palkkausten tarkistukset			216
Toimistotilasäästö			-27
Yhteensä			110

2023 talousarvio	19 658 000
2022 II lisätalousarvio	120 000
2022 talousarvio	19 548 000
2021 tilinpäätös	19 935 000

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 459 000 euroa.

Selvitysosa: Kotimaisten kielten keskus on asiantuntija- ja palveluorganisaatio, jonka toiminnan tavoitteena on lisätä tietoa kotimaisista kielistä ja niiden merkityksestä kulttuurissa ja yhteiskunnassa. Toiminnallaan se luo osaltaan edellytyksiä tasa-arvolle Suomessa. Keskus tuottaa palveluja ja julkaisuja, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielten käyttöä ja kehittymistä. Keskus tarjoaa palveluitaan ja aineistoaan avoimesti verkossa edistäen tiedon avoimuutta ja digitalisaatiota. Keskus luo edellytyksiä maahanmuuttajien kotouttamiselle. Keskus toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Kotimaisten kielten keskuksen suoritteista perittävistä maksuista (1209/2016).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Julkaisut (painotettu kappalemäärä)	3 493	3 224	4 500	4 500
Kielineuvonta (vastauksia), kpl	7 673	7 070	6 500	6 500
Verkkopalvelun kävijämäärä	6 014 431	5 363 157	4 400 000	4 400 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,6	3,4	>=3,4
Henkilötyövuodet	73,6	71,2	71	71

Kotimaisten kielten keskuksen tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.40.53 määrärahoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	4 787	4 997	4 909
Bruttotulot	446	450	450
Nettomenot	4 341	4 547	4 459
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	483		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	573		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-100
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-7
Matkustussäästö	-4
Palkkausten tarkistukset	75
Toimistotiliasäästö	-52
Yhteensä	-88

2023 talousarvio	4 459 000
2022 II lisätalousarvio	42 000
2022 talousarvio	4 547 000
2021 tilinpäätös	4 431 000

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 181 000 euroa.

Valtuus

Varastokirjasto oikeutetaan tekemään toimitilansa uuden vuokrasopimuksen siltä osin kuin vuoden 2022 talousarviossa myönnettyä valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Varastokirjasto vähentää toiminnallaan yleisten ja tieteellisten kirjastojen kokoelmatarvetta ja varmistaa, että kokoelmaan luetteloitu aineisto säilyy tiedon tarvitsijoiden käytössä. Varastokirjaston toiminta tukee avoimen tieteen edistämistä ja osaamisen kehittämistä yhteiskunnassa osana tutkimuksen ja kansalaisten tiedon saan-

nin infrastruktuuria. Varastokirjasto toimii laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot.

Tulot maksullisesta palvelutoiminnasta perustuvat opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseen Varastokirjaston suoritteista perittävistä maksuista (1346/2006).

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Vastaanotetun aineiston määrä (hm/v)	1 655	2 920	2 000	2 000
Luetteloituiden tietueet (nimekkeitä)	59 727	64 871	50 000	50 000
Tilausten määrä (kpl/v)	62 750	66 716	85 000	85 000
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,9	3,9	>= 4	>= 4
Henkilötyövuodet5	17,5	17,6	18	18

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	1 562	1 682	2 185
Bruttotulot	-	3	4
Nettomenot	1 562	1 679	2 181
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	88		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	208		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokralisäykset	500
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-9
Matkustussäästö	-2
Palkkausten tarkistukset	16
Toimistotilasäästö	-3
Yhteensä	502
2023 talousarvio	2 181 000
2022 II lisätalousarvio	9 000
2022 talousarvio	1 679 000
2021 tilinpäätös	1 682 000

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 35 746 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluihin, yliopistoihin ja tiedelaitoksiin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen

2) korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen sekä korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) enintään 7 663 000 euroa datanhallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurien rakentamisen ja ylläpitämisen rahoittamiseen

4) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

5) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Määräraha on varattu 7 000 000 euroa jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelman (RRF pilari3) investointikokonaisuudesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoimilla tuetaan korkeakoulu- ja tiedepoliittisten tavoitteiden toteuttamista. Tavoitteena on korkeakoulujen ja tieteen yhteisillä tai yhtenäisillä tietoteknisillä palveluilla kohottaa tukitoimintojen palvelutasoa, alentaa kustannuksia ja edistää sähköistä asiointia. Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteillä (RRF pilari3) toteutetaan järjestelmä-, palvelu- ja prosessiuudistuksia, jotka edistävät korkeakoulutuksen digitalisaatiota ja joustavaa oppimista. Samalla uudistukset tukevat työllisyystason ja pitkän aikavälin osaamistason nosta sekä Suomen kestävä kasvun ohjelman digitalisaatiotavoitetta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta	2 083 000
Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko	19 000 000
Datahallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuurin rakentaminen ja ylläpito	7 663 000
Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)	7 000 000
Yhteensä	35 746 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 96 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi neljä prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

CSC:n tutkimusinfrastruktuurin rahoitus	7 500
Digitaalinen infrastruktuuri osaajien maahanmuuton tueksi (RRF pilari3)	-725
Euro QCI -hanke (siirto momentilta 32.01.49)	163
Kertamenojen poistuminen	-850
Sähköisen arkistoinnin palvelukokonaisuus (SAPA)	-200
Matkustussäästö	-86
Yhteensä	5 802

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	35 746 000
2022 II lisätalousarvio	5 450 000
2022 talousarvio	29 944 000
2021 tilinpäätös	31 789 000

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 971 814 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena:

- 1) 1 793 145 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään yliopistojen perusrahoitukseen
- 2) 173 741 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitteluvoimien sisältävien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 4 928 000 euroa yliopistojen harkinnanvaraiseen rahoitukseen.

Selvitysosa: Yliopistojen valtionrahoitus määräytyy yliopistolain (558/2009) 49 §:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (119/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvausta tarkistetaan vuosittain viimeksi toteutuneen yliopistokohtaisen euromääräisen arvonlisäveroker-tymän perusteella.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy 200 000 euroa liikennetaloustieteen tutkimuksen ja osaamisen vahvistamiseen Aalto-yliopistossa ja 1 128 000 euroa yliopistojen harjoittelukouluille oppivelvollisuuden laajentamiseen.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimii Kansalliskirjasto, jonka tehtävistä säädetään yliopistolaisissa (558/2009) ja kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetussa laissa (1433/2007). Tavoitteena on vahvistaa Kansalliskirjaston roolia kirjastoalan kansallisena kehittäjänä ja koko kirjastoverkon peruspalvelujen tarjoajana.

Opettajankoulutusta järjestävissä yliopistoissa on opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten harjoittelukouluja, joiden tavoitteena on opettajankoulutusta palvelevan toiminnan korkea taso ja läheinen vuorovaikutus yliopiston muun toiminnan kanssa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8 800, josta noin 2 300 on lukiolaisia.

Yliopistojen määrälliset tavoitteet

	2017 toteutuma	2019 toteutuma	2021 ¹⁾ toteutuma	2023 ²⁾ tavoite
Alemmat korkeakoulututkinnot	13 893	13 419	13 461	16 995
Ylemmät korkeakoulututkinnot	14 910	16 128	15 963	18 236
Tohtorin tutkinnot	1 749	1 719	1 608	1 906
Tieteelliset julkaisut (jufo 2 ja 3)/opetus- ja tutkimushenkilökunta ³⁾	0,57	0,61	0,62	0,63
Kansainvälisten yhteisjulkaisujen osuus tieteellistä julkaisuista (jufo 1-3), %	48,9	53,1	54,5	54,6
Tavoiteajassa suoritettujen alempien ⁴⁾ korkeakoulututkintojen osuus, %	32,3	36,6	51,0	55,0
Tavoiteajassa suoritettujen ylempien korkeakoulututkintojen osuus, %	27,5	30,3	34,9	40,0
Lukuvuodessa vähintään 55 opintopistettä suorittaneiden osuus, %	43,3	43,9	47,4	50,0

1) Tutkintomäärissä toteutuma, muuten arvio.

2) Tutkintotavoitteissa vuoden 2023 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021-2024.

3) Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisu- ja tutkimustoiminnan laadunarviointia tukeva luokitusjärjestelmä. Kolmiportaisessa luokituksessa keskeiset ulkomaiset ja kotimaiset julkaisukanavat jaotellaan perustason (1) ja korkeimman tason (3) väliin.

4) Alemmissa ja ylemmissä korkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa yliopistolain 40 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Yliopistojen laskennallinen perusrahoitus	1 793 145 000
— Kansalliskirjasto	19 953 000
— Harjoittelukoulut	51 895 000
— Yliopistojen muu laskennallinen perusrahoitus	1 721 297 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista	173 741 000
— Arvio vuoden 2023 ALV-kompensaatioksi	166 565 000
— Vuoden 2021 korvauksiin kohdennetun ALV -kompensaation ja toteutuman välisen eron mukainen tarkistus	7 176 000
Yliopistolain (558/2009) mukainen yliopistojen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	4 928 000
Yhteensä	1 971 814 000

Kuntien rahoitusosuus harjoittelukouluissa annettavan lukiokoulutuksen kustannuksiin, 9 252 000 euroa, on otettu huomioon momentin 29.20.35 mitoituksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	37 687
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen (RRF pilari3)	-5 000
Oppivelvollisuuden laajentaminen harjoittelukouluissa	451
Vuoden 2021 yliopistoindeksin tarkistus	21 892
Yliopistoindeksi (2,4 %)	41 619
Yhteensä	96 649

2023 talousarvio	1 971 814 000
2022 II lisätalousarvio	1 250 000
2022 talousarvio	1 875 165 000
2021 tilinpäätös	1 893 903 000

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 347 566 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tutkimuksesta, tutkijanuran eri vaiheiden tehtävistä, tutkimusinfrastruktuurien, tutkimusedellytysten kehittämisestä, tutkimuksen hyödyntämisen edistämisestä, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kansainvälisten järjestöjen, mukaan lukien tutkimusinfrastruktuurien, rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen
- 4) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksen ohjelmisto- ja laitehankintojen menoihin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Määräraha on varattu

- 1) 13 000 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 2) 5 000 000 euroa kansallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)
- 3) 10 000 000 euroa paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, josta enintään 560 000 euroa voidaan käyttää rahoitushauista aiheutuviin toimeenpanokustannuksiin ja enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteet liittyvät Suomen kestävän kasvun ohjelman tavoitteeseen lisätä tutkimus- ja kehityspanostuksia (RRF pilari3). Toimenpiteet kohdistuvat kansallisiin ja paikallisiin tutkimusinfrastruktuureihin sekä avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen tutkimusinfrastruktuurien yhteiskäytön ja T&K-intensiivisyyden lisäämiseksi. Toimenpiteille määritellyt vihreän ja digitaalisen siirtymän tavoitteet varmistetaan rahoituksen kohdennuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EuroHPC	2 000
Kertaluonteisten lisäysten poistuminen	-25 000
Maksatusten ajoituksen muutokset	-35 856
Tutkijaliikkuvuus	250
Veikkausvoittovaroain rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi (siirto momentilta 29.40.53)	3 898
Vuoden 2023 valtuuksien edellyttämän määrärahararve	26 378
Yhteensä	-28 330

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	347 566 000
2022 II lisätalousarvio	250 000
2022 talousarvio	375 896 000
2021 tilinpäätös	307 774 286

53. Rahapelitoiminnan tuotot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 74 715 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) mukaisesti
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimushankkeiden maksamiseen
- 3) Kansainvälisen tieteellisen yhteistyön menoihin, jäsenmaksuihin ja rahoitusosuuksiin
- 4) Tiedekeskus Heureka toiminnasta ja muista tiedekasvatusta tukevista hankkeista aiheutuviin menoihin
- 5) yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin yksityisten arkistojen valtionavustuksia koskevan lain (1006/2006) mukaisesti

6) Kotimaisten kielten keskuksen toiminnasta aiheutuviin menoihin kotimaisten kielten keskuksesta annetun lain (1403/2011) mukaisesti. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 75 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

7) tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen

8) tutkimuksen infrastruktuurihankkeiden rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti. Tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimusinfrastruktuurihankkeisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen maksamiseen sekä enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaan tehtäviin

9) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1) tarkoitettu tutkimusrahoitus budjetoidaan maksuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakolta talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen Akatemian käytettäväksi tutkimushankkeiden rahoittamiseen ja tieteellisen tutkimuksen edistämiseen	38 936 000
Tiedepoliittisten tavoitteiden edistämiseen	35 779 000
Yhteensä	74 715 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-1 629
Parlamentaarisesti sovittu taso	3 898
Tuottoarvion muutos	6 492
Veikkausvoittovaroin rahoitetun toiminnan siirto budjettirahoitteiseksi (siirto momentille 29.40.51)	-3 898
Tasomuutos	-1 649
Yhteensä	3 214

2023 talousarvio	74 715 000
2022 talousarvio	71 501 000
2021 tilinpäätös	71 997 924

54. Strateginen tutkimusrahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 631 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2023 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 55 631 000 euron arvosta.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää:

1) strategiseen tutkimukseen valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti

2) strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamien tutkimushankkeiden ja -ohjelmien, tutkimuksen infrastruktuureista, apurahoista ja kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien palkkausmenojen sekä muiden menojen ja avustusten maksamiseen myös ulkomaiselle organisaatiolle

3) arvioinneista aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kansallisena vastinrahoituksena EU-hankkeiden ja muiden kansainvälisten tutkimusrahoittajien hankkeisiin, jos hankkeet ovat valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden sekä neuvoston ohjelmarakenteen mukaisia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille lukuun ottamatta yrityksiä.

Selvitysosa: Strateginen tutkimus on pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Rahoitusta kohdennetaan laaja-alaisesti erilaisten yhteiskunnan merkittävien ja suurien haasteiden tutkimukseen ja muun muassa tutkimukseen, joka palvelee elinkeinoelämän uudistamista ja kilpailukykyä, työelämän kehittämistä ja julkisen sektorin kehittämistä. Rahoitus mahdollistaa tutkimuksen suuntaamisen yhteiskunnan muuttuvien tietotarpeiden mukaisesti sekä tutkimuksen katvealueille. Tutkimushankkeita rahoitetaan yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella.

Strategisen tutkimuksen tutkimushankkeiden myöntämisvaltuuden käytöstä valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa), arvio

Vuosi	Valtuus	2017—2021	2022	2023	2024	2025	2026
2017	55 631	55 509	122	-	-	-	-
2018	55 631	52 940	2 691	-	-	-	-
2019	55 631	36 487	18 375	769	-	-	-
2020	55 631	15 840	19 500	20 291	-	-	-
2021	55 631	622	14 943	18 544	21 522	-	-
2022	55 631			16 027	18 544	21 060	-
2023	55 631				15 565	18 544	21 522
Yhteensä		161 398	55 631	55 631	55 631	39 604	21 522

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

2023 talousarvio	55 631 000
2022 talousarvio	55 631 000
2021 tilinpäätös	47 132 287

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 954 021 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ammattikorkeakoululain (932/2014) mukaisena rahoituksena:

- 1) 870 496 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen
- 2) 56 500 000 euroa korvaukseen ammattikorkeakouluille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä ammattikorkeakoulujen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja tilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen kustannuksiin
- 3) enintään 26 675 000 euroa ammattikorkeakoulujen harkinnanvaraiseen rahoitukseen
- 4) 350 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään kompensatioon ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti.

Selvitysosa: Ammattikorkeakoulujen valtionrahoitus määräytyy ammattikorkeakoululain (932/2014) 43 §:n, ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen (1129/2014) ja opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun asetuksen (117/2019) perusteella.

Kohdan 2) korvaus perustuu viimeksi toteutuneen vahvistetun tilinpäätöksen tietoihin.

Kohdan 4) kompensatio perustuu Metsähallituksen opetusmetsämallin mukaiseen vastikkeelliseen käyttöoikeussopimukseen Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa momentin 29.20.30 perusteluihin viitaten.

Ammattikorkeakoulujen toiminnallisen tuloksellisuuden tunnuslukuja ja määrälliset tavoitteet

	2017 toteutuma	2019 toteutuma	2021 ¹⁾ toteutuma	2023 ²⁾ tavoite
Ammattikorkeakoulututkinnot	23 166	24 315	24 240	27 639
Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot	2 754	3 330	4 335	4 717
Ammatillinen opettajankoulutus, valmistuneet	1 725	1 608	1 551	1 550
Julkaisut/opettajat ja T&K-henkilöstö	1,41	1,78	1,82	1,85
Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet viiden vuoden kuluttua aloittamisesta, % aloittaneista	59,4	62,5	63,5	64,0
Tavoiteajassa suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen osuus, % ³⁾	66,1	65,0	66,6	68,0

¹⁾ Tutkintotavoitteissa toteutuma, muuten arvio.

²⁾ Tutkintotavoitteissa vuoden 2023 arvo on keskimääräinen tavoite vuosille 2021-2024.

³⁾ Ammattikorkeakoulututkinnoissa tavoiteaika tarkoittaa ammattikorkeakoululain 30 §:ssä määriteltyä tavoiteaikaa.

Määrärahan arvioitu käyttö ja siihen vaikuttavat tekijät (euroa)

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen perusrahoitus	870 496 000
Arvonlisäverolain mukainen arvonlisäverojen osuus ammattikorkeakouluille aiheutuneista kustannuksista	56 500 000
Ammattikorkeakoululain mukainen ammattikorkeakoulujen harkinnanvarainen rahoitus (enintään)	26 675 000
Kompensaatio ammattikorkeakouluille opetusmetsien käyttöoikeuksien uudistamisen ja opetusmetsämallin mukaisesti	350 000
Yhteensä	954 021 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

ALV-kompensaation tarkentuminen	-2 240
Ammattikorkeakouluindeksi (2,4 %)	20 339
Ammattikorkeakoulujen T&K-toiminnan vahvistaminen	15 000
Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen Savonlinnassa	525
Korkeakoulutuksen aloituspaikkojen lisääminen (RRF pilari3)	-10 000
Vuoden 2021 ammattikorkeakouluindeksin tarkistus	10 701
Yhteensä	34 325

2023 talousarvio	954 021 000
2022 II lisätalousarvio	1 000 000
2022 talousarvio	919 696 000
2021 tilinpäätös	896 993 000

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 453 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologian laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan Yliopistoinstituutille (EUI), eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) ja Euroopan antiprotoni- ja ionitutkimuslaitokselle (FAIR) sekä vastaaville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

Selvitysosa: Jäsenmaksuosuudet määräytyvät pääsääntöisesti jäsenmaiden kansantuoteosuuksien perusteella järjestöjen tekemien päätösten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksien muutokset	-521
Yhteensä	-521

2023 talousarvio	21 453 000
2022 talousarvio	21 974 000
2021 tilinpäätös	20 236 704

(89.) Valtion rahoitus yliopistojen pääomasijoituksiin (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio	67 000 000
------------------	------------

70. Opintotuki

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoite opintotukitoimille on opiskeluajan toimeentulon turvaaminen ja opintotuen mitoittaminen siten, että mahdollistetaan tasa-arvoiset edellytykset osaamistason parantamiseen tukemalla omaehtoiseen koulutukseen hakeutumista ja päätoimista opiskelua.

Opintotukilain (65/1994) mukainen opintotuki koostuu opintorahasta, opintorahan huoltajakorotuksesta, asumislisästä ja opintolainan valtiontakauksesta. Opintotuen tarkoituksena on turvata opintojen aikaista toimeentuloa.

Opintolaina korostaa koulutuksen investointiluonnetta. Opintolainaa nostanut ja määräajassa korkeakoulututkinnon suorittanut on oikeutettu opintolainahyvitykseen tai opintolainavähennykseen, minkä tarkoituksena on kannustaa tutkinnon suorittamiseen tavoiteajassa.

Opintojen päätyttyä voidaan opintolainojen erääntyneet korot maksaa pienituloiselle opintovelalliselle korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta. Korkoavustus turvaa siten lainan takaisinmaksua ehkäisten samalla valtion takausvastuun kasvu.

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuen tarkoituksena on mahdollistaa kohtuuhintainen päivittäinen ruokailu. Avustusta myönnettäessä sovelletaan korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annettua valtioneuvoston asetusta (375/2020).

Koulumatkatukilain (48/1997) mukainen koulumatkatuki korvaa toisella asteella kohtuulliset säännölliset koulumatkakustannukset. Koulumatkakustannusten laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella (465/2019).

Opintotuen toimeenpanotehtävät hoitaa Kansaneläkelaitos yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa opintotukitoiminnan yleisestä johtamisesta, ohjauksesta ja kehittämisestä.

Opintotuen vaikuttavuutta arvioidaan määräjain toteutettavilla tutkimushankkeilla.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja toiminnalliset tavoitteet

Opintotukea kehitetään osaamistason vahvistamiseksi siten, että järjestelmä edistää suunnitelmallista ja päätoimista opiskelua ja opintoaikojen lyhenemistä.

Opintotukimäärärahat ja opintotuen saajat

	2019	2021	2023 arvio
Opintotukimenot (milj. euroa)			
Opintoraha			
— korkea-aste	278,2	296,2	342,6
— toinen aste	131	147,4	154,9
Asumislisä	13	12,5	16
Opintolainan valtioneuvoston takaus	68,3	118,5	132,6
Koulumatkatuki	43,1	38,5	67,1
Ateriatuki	30,1	16	35,6
Opintotuen saajat			
Opintoraha			
— korkea-aste	190 130	199 813	209 000
— toinen aste	124 337	119 939	122 500
Asumislisä			
— korkea-aste	17 915	10 953	11 000
— toinen aste	3 644	2 237	2 000
Koulumatkatuki	60 574	66 998	88 400
Opintolainahyvityksen saajat	9 528	11 419	16 000
Valtioneuvoston takauksen saajat			
Korkea-aste	189 856	202 727	205 000
Toinen aste	58 819	64 039	64 000

Vuonna 2023 määrärahan mitoituksessa säännönmukaisesti opintorahaa saavien määräksi arvioidaan 234 000, joista korkeakouluopiskelijoita on 151 400 ja muita opiskelijoita 82 600. Asumislisän saajamääräksi arvioidaan 10 000. Koulumatkatuen säännönmukaisen saajamäärän arvioidaan olevan 48 500 opiskelijaa.

Määrärahan mitoituserusteet

Keskimääräinen opintotuki	2019	2021	2023 arvio
Opintoraha, €/kk			
— korkea-aste	249	252	269
— toinen aste	193	210	214
Asumislisä, €/kk	201	201	200
Koulumatkatuki, €/kk	157	142	152

Valtion takaamien opintolainojen lainakanta oli vuoden 2021 lopussa 5 167 milj. euroa. Opintolainaa oli vuoden 2021 lopussa 520 386 henkilöllä. Keskimääräinen opintolainan määrä oli ammatillisen perustutkinnon suorittaneella 10 200 euroa, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneella 16 500 euroa ja ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneella 19 800 euroa.

Opintorahan perusmäärä (euroa/kk)

	1.8.2022	1.8.2023 arvio ¹⁾
— vanhempiensa luona asuvat, alle 20-vuotiaat	41,43	41,62
— vanhempiensa luona asuvat, 20 vuotta täyttäneet	87,23	87,63
— muualla asuvat, alle 18-vuotiaat	109,04	109,54
— muualla asuvat, 18 vuotta täyttäneet	268,23	269,47
— avioliitossa olevat	268,23	269,47
— alle 18-vuotiasta lasta huoltavat	375,40	377,14

¹⁾ KEL-indeksin mukaiset euromäärät ovat arvioita 1.8.2023 lukien, lopulliset pisteluvut vahvistetaan lokakuussa 2022.

— Vanhempien tulot voivat vaikuttaa opintorahan määrään.

— Lasta huoltavalle opiskelijalle maksettavan opintorahan huoltajakorotuksen määrä on 1.8.2023 lukien 107,67 euroa kuukaudessa.

— Opintorahan vähävaraistorotukseen oikeutettu alle 20-vuotias sekä pienituloisen perheen alle 17-vuotias lukio-koulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelija on oikeutettu oppimateriaalilisään (50,39 €/kk).

— Ulkomailta tai Ahvenanmaan maakunnassa opiskelevan asumislisän määrä on 210 euroa kuukaudessa.

— Koulumatkatukea myönnetään, kun opiskelijan yhdensuuntainen koulumatka on vähintään kymmenen kilometriä ja koulumatkakustannukset ovat yli 54 euroa kuukaudessa. Opiskelijan omavastuuosuus on 43 euroa kuukaudessa. Maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden koulumatkat voidaan korvata kuitenkin ilman omavastuuta yhdensuuntaisen koulumatkan pituuden ollessa vähintään seitsemän kilometriä.

Opintotuen saajamäärän ja käyttöasteen arvioitu kehitys

	2019	2021	2023 arvio
Lukio	31 233 (33 %)	29 461 (31 %)	29 000 (29 %)
Ammatillinen koulutus	90 022 (66 %)	90 721 (63 %)	93 000 (62 %)
Ammattikorkeakoulu	90 150 (65 %)	101 101 (67 %)	102 000 (68 %)
Yliopisto	90 543 (69 %)	99 028 (67 %)	104 000 (66 %)

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 644 000 euroa.

Selvitysosa: Opintotuen muutoksenhakulautakunta toimii ensimmäisenä muutoksenhakuasteena opintotuki- ja koulumatkatukiasioissa (laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 1080/2012). Vuonna 2023 arvioidaan valituk- sia tulevan vireille noin 3 200. Valitusten tavoitteellinen keskimääräinen käsittelyaika on korkeintaan 7 kuukautta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

JTS-miljardin tuottavuussäästö	-3
Palkkausten tarkistukset	9
Toimistotilasäästö	-9
Yhteensä	-3

2023 talousarvio	644 000
2022 II lisätalousarvio	5 000
2022 talousarvio	647 000
2021 tilinpäätös	647 000

52. Opintolainojen valtioneuvosto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 132 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtioneuvostokausista aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Opintolainahyvitys	90 400 000
Takausvastuusuoritukset	30 000 000
Maksuvapautukset	6 000 000
Tileistä poistot	6 000 000
Korkeavastukset	200 000
Yhteensä	133 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Opintolainahyvitysmenojen pieneneminen	-2 600
Takausvastuumenojen määrän kasvu	3 000
Yhteensä	400

2023 talousarvio	132 600 000
2022 talousarvio	132 200 000
2021 tilinpäätös	118 464 789

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 513 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahan ja asumislisän maksamiseen.

Selvitysosa: Opintorahoihin on tehty 1.8.2022 ylimääräinen ja aikaistettu indeksitarkistus (laki x/2022). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi opintotukilain muuttamisesta siten, että opiskelijan omia tuloja korotetaan 50 prosentilla 1.1.2023.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden opintorahat	342 600 000
Muiden oppilaitosten opiskelijoiden opintorahat	154 900 000
Asumislisä	16 000 000
Yhteensä	513 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistukset	17 000
Opintotuen saajamäärän kasvu	11 400
Opiskelijan omien tulojen korottaminen 50 prosentilla 1.1.2023 lukien	8 300
Yhteensä	36 700

2023 talousarvio	513 500 000
2022 II lisätalousarvio	9 000 000
2022 talousarvio	476 800 000
2021 tilinpäätös	456 086 356

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 35 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille Suomessa sijaitsevassa suomalaisessa korkeakoulussa alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttavaa täydennyskoulutusta tai erikoistumiskoulutusta suorittavien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 2,30 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euro, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki	33 064 000
Opiskelijaravintoloiden ylimääräinen avustus	2 500 000
Yhteensä	35 564 000

2023 talousarvio	35 564 000
2022 talousarvio	35 564 000
2021 tilinpäätös	15 983 597

59. *Koulumatkatuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 67 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää koulumatkatuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

Selvitysosa: Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista (465/2019) säädettäviä laskennallisten kustannusten perusteita voidaan tarkistaa kustannuskehityksen perusteella 1.8.2023 lukien.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Koulumatkatukioikeuden laajennus 1.8.2021	9 200
Yhteensä	9 200
2023 talousarvio	67 100 000
2022 talousarvio	57 900 000
2021 tilinpäätös	38 516 237

80. Taide ja kulttuuri

Selvitysosa: Edistetään opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategia 2025 mukaisia yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamista edistetään erityisesti taide- ja taiteilija-, kulttuuriperintö-, kirjasto-, kulttuurivienti-, tekijänoikeus- ja audiovisuaalisen politiikan keinoilla. Koronapandemia vaikeutti vuosina 2020-2022 merkittävästi tavoitteiden saavuttamista, mutta vuonna 2023 tavoitteena on saada taiteen ja kulttuurin tekeminen, tuotanto, kulutus ja käyttö palautumaan mahdollisimman hyvin koronaepidemian aiheuttamaa kriisiä edeltävälle tasolle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

— *Luova työ ja tuotanto*: Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat.

— *Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin*: Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisesta kaventuvat.

— *Kulttuurin perusta ja elinvoimaisuus*: Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset parantuvat ja tuotannon sekä jakelun muodot monipuolistuvat

Luovan työn ja taiteellisen ilmaisun muodot ovat monipuolistuneet ja toimintaympäristö muuttunut. Taiteen alat, niiden toimintamuodot ja rakenteet poikkeavat toisistaan. Koronapandemia nosti esiin erityisesti kulttuurin alan freelancereita koskevat ongelmat, joita ei ole saatu aiemmin ratkaistua.

Toteutetaan koko kulttuuri- ja luovaa alaa elvyttäviä ja rakenteita vahvistavia toimia, joilla vahvistetaan samalla taiteilijoiden toimeentuloa ja asemaa työmarkkinoilla. Kulttuuri- ja luovan alan yritysten tarpeet huomioidaan osana yleisiä yritystoiminnan elvyttämistoimia, mutta myös kehitettäessä muita rahoitus-, tuki- ja verotusjärjestelmiä.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Parannetaan taiteen ja kulttuurin toimialan edellytyksiä toipua koronapandemian aiheuttamista vaurioista huomioiden erityisesti taiteilijoiden ja muiden alan ammattilaisten aseman vahvistamista edellyttävät toimet.

— Tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen elpymistä ja uutta kasvua vahvistamalla kulttuurisisältöjen saatavuuden, tuotekehityksen, viennin ja kansainvälistymisen edellytyksiä ottaen huomioon koronapandemian aikana tehdyt erityisesti jakeluun ja saatavuuteen liittyvät innovaatiot ja niiden hyödyntäminen. Käynnistetään kulttuurimatkailun kansallisen kehittämisen tiekartan toimeenpano.

— Vahvistetaan tekijänoikeusjärjestelmän toimivuutta kehittämällä tekijänoikeuksia koskevan datan hallinnon teknistä infrastruktuuria.

— Valmistellaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamista vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
<i>Taiteilijat</i>				
— vuosiapurahan saajien/hakemusten määrä	289/2 616	298/2 857	316/3 301	316/3 301
— pääkaupunkiseudulla asuvien osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen apurahojen hakijoista/saajista, %	51/57	50/52	51/55	51/55
— pääkaupunkiseudulla rekisteröityjen yhteisöjen osuus kaikista Taiteen edistämiskeskuksen avustusten hakijoista/saajista, %	42/44	42/44	42/44	42/44
— taiteilijaeläkkeiden kokonaismäärä (31.12.)	1 110	1 120	1 150	1 150
— uusien taiteilijaeläkkeiden saajien määrä suhteessa hakijoiden määrään, %	13,5	11,4	11	11
— taidealan ammattien työttömät työnhakijat	8 378	7 108	6 800	6 500
<i>Kulttuurin toimiala</i>				
— kulttuuriammateissa päätyössään toimivat (työvoimatutkimus)	111 000	-	118 000	122 000
— kulttuurialan yritysten toimipaikat	21 946	-	22 000	22 000
— kulttuurialan yritysten henkilöstö	52 745	-	52 000	51 500
— kulttuurialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	12,8	-	13,5	14
— pelialan yritysten liikevaihto (mrd. euroa)	2,4	-	2,8	2,9

Osallisuus kulttuuriin lisääntyy ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa kaventuvat

Osallisuus kulttuuriin edellyttää kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja yhdenvertaiset osallistumismahdollisuudet takaavia taide- ja kulttuuripalveluja. Yhteiskunnan monimuotoistuessa, alueiden erilaistuessa ja kuntatalouden kiristyessä tarvitaan uudenlaista yhteistyötä kulttuuripalveluja tuottavien toimijoiden kesken sekä uusia osallisuutta ja osallistumista edistäviä malleja toimintaan. Digitaalisia palveluja kehitettäessä voidaan hyödyntää koronapandemian aikana saatuja kokemuksia.

Yleisten kirjastojen toiminnoissa ja palveluissa on tarpeen parantaa erityisesti digitaalisten sisältöjen yhdenvertaista saatavuutta. Alueellisesti kattavan ja monimuotoisen taide- ja kulttuurifestivaalitoiminnan edistäminen pohjautuu vuoteen 2025 ulottuvan toimintaohjelman linjauksiin. Kuntien kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen kehittämisen tueksi tarvitaan tietopohjan vahvistamista.

Taide ja kulttuuri lisäävät ihmisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden tulee näkyä ja vaikuttaa ihmisten arjessa, kuten varhaiskasvatuksessa ja koulupäivän yhteydessä tapahtuvassa harrastustoiminnassa, elinympäristöissä sekä sosiaali- ja terveystoimen palveluissa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla eri väestöryhmien tarpeisiin ja palvelujen käyttö palaa vuotta 2020 edeltäneelle tasolle.

— Vahvistetaan kulttuurisen moninaisuuden toteutumista taiteen ja kulttuurin sisällöissä ja palveluissa sekä toimialan toimijarakenteissa toimeenpanemalla ministeriön kulttuurisen moninaisuuden toimintaohjelmaa.

— Vahvistetaan lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksia taiteeseen ja kulttuuriin Harrastamisen Suomen mallin kautta. Kulttuurihyvinvointitoiminnan ja asiantuntijapalvelun vahvistamiseksi kehitetään pysyviä rakenteita osaksi valtionhallintoa.

— Edistetään taiteen perusopetuksessa saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista liittämällä taiteen perusopetuksen koulutustiedot valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaisiin tietovarantoihin (ns. Koski-tietovaranto).

— Vahvistetaan taiteen perusopetuksen tuottamaa osaamista sekä saavutetun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

Tavoitteeseen liittyvät mittarit ¹⁾	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
<i>Kansalliset taidelaitokset</i>				
<i>Suomen kansallisooppera ja -baletti</i>				
— esitysten määrä	681	251	600	540
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	68	97	220	200
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	90	105	300	260
<i>Suomen Kansallisteatteri</i>				
— esitysten määrä	499	425	1 000	1 000
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	59	53	110	140
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	65	60	150	165 000
<i>Kansallisgalleria</i>				
— kokoelma- ja erikoisnäyttelyiden määrä	26	10	12	17
— maksavat kävijät, 1 000 henk.	324	178	265	577
— yleisökontaktit, 1 000 henk.	424	209	415	841
<i>Valtionosuutta saavat teatterit, orkesterit ja museot</i>				
— teattereiden esitysten määrä	6 300	6 500	12 200	12 000
— teattereiden kävijät, 1 000 henk.	820	812	2 200	2 200
— orkestereiden konserttien määrä	1 542	1 414	1 800	2 400
— orkestereiden konserttien kuulijat, 1 000 henk.	386	373	600	1 000
— museoiden kävijät (valtionosuutta saavat ja muut päätoimisesti hoidetut museot), 1 000 henk.	4 481	4 350	5 000	6 000
<i>Elokuva</i>				
— Kotimaisten elokuvien teatteriensi-illat	30	30	40	40
— kotimaisten elokuvien katsojat elokuvateattereissa, 1 000 henk.	1 550	860	2 000	2 000
<i>Kuvataide</i>				
— käyntikerrat kuvataidekohteissa (taidemuseot, taidegalleriat ja kuvataidetapahtumat, 1 000 henk.	3 200	3 300	3 600	3 600
<i>Yleiset kirjastot</i>				
— pää- ja sivukirjastojen määrä, kpl	719	717	717	717
— yleisten kirjastojen kokonaislainaus, 1 000 kpl	70 366	76 095	83 000	88 000
— fyysiset kirjastokäynnit, 1 000 kpl	35 253	32 224	38 847	41 622
— kirjastojen verkkokäynnit, 1 000 kpl	49 999	52 631	55 496	58 271
— kirjastojen järjestämien tapahtumien osallistujat, 1 000 henk.	661	877	970	985
<i>Kuntien kulttuuritoiminta</i>				
Kulttuuritoiminnan nettokäyttökustannukset: ka. €/asukas ²⁾	148	-	149	149

¹⁾ Vuosien 2020 ja 2021 luvut ovat arvioita ennen koronaepidemiaa.

²⁾ Kustannukset sisältävät taiteen perusopetuksen, kirjastot, museot, näyttelyt, teatterin, tanssin ja sirkuksen, musiikin ja muun kulttuuritoiminnan.

Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen

Kulttuurin toimialan rahoitusjärjestelmien kehittämisessä on tärkeää pitää yllä tasapaino rahoituksen ennakoitavuuden ja joustavuuden välillä. Tässä tarkoituksessa on toteutettu museoita ja esittäviä taiteita koskevat valtionosuusjärjestelmän uudistukset. Kulttuurialan tukijärjestelmiä voidaan edelleen kehittää niin, että ne edesauttavat vakiintuneiden kulttuurialan toimijoiden ja vapaan kentän toimijoiden monipuolisen yhteistyön ja toimintojen kehittämisen.

Monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen on tarpeen nähdä koko yhteiskunnan voimavarana ja vastuuna. Kulttuuriaineistojen digitointia jatkettaessa aineistot saadaan laajasti käytettäväksi ja niiden pitkäaikaissäilytys tulee näin turvatuksi. Arkeologisen kulttuuriperinnön suojele edellyttää muinaismuistolain kokonaisuudistusta.

Kestävän kehityksen arvojen ja periaatteiden mukainen toiminta ulottuu taide- ja kulttuuripolitiikan kaikille osa-alueille. Se voi johtaa toimialan toimintatapojen uudistumiseen ja toimia muutosvoimana laajemmin yhteiskunnassa.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Uudistetaan muinaismuistolaki.

— Toteutetaan valtioneuvoston periaatepäätös kulttuuriperintöstrategiaksi laatimalla erillinen toimeenpanosuunnitelma.

— Tuetaan kulttuuriperintöaineistojen digitaalisen saatavuuden, käytön ja pitkäaikaissäilytyksen lisääntymistä.

— Toimeenpannaan arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa.

— Jatketaan arkkitehtuuri- ja designmuseohankkeen valmistelua.

Finna-palvelu, mittarit	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite	2023 tavoite
Aineistoja tarjoavien organisaatioiden määrä	384	421	440	450
Haettavissa oleva aineistomäärä (milj.)	15,9	17,5	17,5	18
Verkossa saatavilla olevat aineistot (milj.)	2,1	2,5	2,8	3
Verkkokäynnit (milj.)	44,2	44,8	45	45,5

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 477 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuuksena ja sitä koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Taiteen edistämiskeskus on taiteen asiantuntija- ja palveluvirasto, jonka tehtävänä on edistää taide- ja kulttuuria kansallisesti ja kansainvälisesti. Viraston tehtävänä on edistää taiteilijoiden työtä ja toimeentuloa, vahvistaa yhteiskunnan demokraattista ja tasa-arvoista kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla sekä seurata ja arvioida keskuksen toimialan kehitystä ja tehdä kehittämisohjelmia.

Taiteen edistämiskeskus rahoittaa taiteilijoiden työtä ja erilaisten yhteisöjen toimintaa vuosittain. Virasto edistää taiteen ja taiteilijoiden asemaa sekä taiteen ja kulttuuripalveluiden saavutettavuutta ja saatavuutta kehittämisohjelmilla ja muilla palveluilla.

Viraston yhteydessä toimii luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää vertaisarviointiin perustuen apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. Lisäksi viraston yhteydessä toimii Esittävän taiteen valtionosuuslautakunta, jonka tehtävänä on antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle lausunto valtionosuuskelpoisuutta koskevista hakemuksista.

Viraston yhteydessä toimii taideneuvosto. Sen tehtävänä on päättää valtion taidetoimikuntien määrästä, niiden tarkemmista nimistä ja toimialoista. Taideneuvosto myös nimeää jäsenet valtion taidetoimikuntiin ja alueellisiin taide-toimikuntiin ja esittää taiteen akateemikon arvonimeä.

Taiteen edistämiskeskuksen tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Edistää taiteilijoiden toimeentuloa ja työllisyyttä.
- Vahvistaa demokraattisen ja tasa-arvoisen yhteiskunnan kehitystä taiteen ja kulttuurin avulla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Taiteen edistämiskeskukselle seuraavan toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteen:

— Jatketaan Taiteen edistämiskeskuksen ja sen yhteydessä olevien luottamuselinten toiminnan ja rakenteen uudistamisen valmistelua vuonna 2020 valmistuneen arvioinnin perusteella.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
Valtionavustus- ja apurahahakemukset	23 881 ¹⁾	28 777 ¹⁾	11 000	10 000
Myönteiset valtionavustus- ja apurahapäätökset	7 795 ¹⁾	14 227 ¹⁾	2 500	2 500
Apuraha-/avustushakemuksen käsittelyaika (keskimäärin viikkoa)	12	12,5	12	12
Tukimuotojen lukumäärä	19	19 ¹⁾	19	16
Toimielinten lukumäärä	24	24	23	22
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	74,3 ²⁾ / 44,7	68,5 ²⁾ / 46,8	80 ²⁾ / 48	80 ²⁾ / 50 ³⁾
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,6	3,5	3,6	3,6

¹⁾ Sisältää koronaepidemian aikana käsitellyt hakemukset.

²⁾ Sisältää määräaikaiset taiteenedistäjät, joiden palkkakulut on maksettu rahapelitoiminnan tuotoista (mom. 29.80.52).

³⁾ Sisältää hankerahoituksella palkattuja määräaikaisia virkahenkilöitä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	65 801	4 276	4 484
Bruttotulot	22	11	7
Nettomenot	65 779	4 265	4 477

Siirtyvät erät

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	459		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	18 852		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arviointipalkkioiden maksaminen taidetoimikuntien jäsenille			150
ICT-asiantuntijan palkkaaminen			70
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-9
Matkustussäästö			-33
Palkkausten tarkistukset			81
Toimistotilasäästö			-47
Yhteensä			212

2023 talousarvio	4 477 000
2022 II lisätalousarvio	45 000
2022 I lisätalousarvio	34 300 000
2022 talousarvio	4 265 000
2021 tilinpäätös	84 174 000

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 295 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Suomenlinnan hoitokunta vastaa Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytyyn ja kansainvälisesti merkittävän Suomenlinnan rakennuskulttuurimuistomerkin restauroinnista, ylläpidosta, esittelemisestä ja kehittämisestä. Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä on kulttuuriperintökokonaisuuden säilyttäminen kansallisten suojelutavoitteiden ja maailmanperintösopimuksen velvoittamalla tavalla. Suomenlinnan hoitokunta huolehtii linnoituksen säilymisen, kävijähallinnan ja käytönhallinnan kestävästä tasapainosta.

Suomenlinnan hoitokunnan tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- Osaavalla ja oikea-aikaisella korjausrakentamisella sekä restauroinnilla edistetään kulttuurista ja ekologista kestävyttä. Toteutetaan Agenda 2030:n tavoitteista erityisesti kestäväan matkailuun liittyviä toimenpiteitä.
- Kerrotaan kävijöille Suomenlinnan maailmanperintöarvoista ja niiden suojelusta sekä kannustetaan heitä toimimaan vastuullisesti.
- Edistetään sidosryhmien keskinäistä vuorovaikutusta.
- Maailmanperintökohteen erityiset yleismaailmalliset arvot, autenttisuus ja eheys säilyvät, riskeihin on varauduttu ja kohteen hoito toteuttaa kestävää kehitystä. Maailmanperintökohteen arvojen säilymisestä huolehditaan hoito- ja käyttösuunnitelman avulla.

— Varaudutaan covid-19-pandemian seurauksena tapahtuneen kävijämäärän vähenemisen aiheuttamaan tulojen menetykseen ja uudenlaisten asiakasryhmien hakemiseen. Menetykset kohdentuu sekä kävijämääriin että aluetaloudelliseen vaikutukseen.

Suomenlinnan hoitokunnan tulostavoitteiden toteuttamiseen käytetään myös momentin 29.80.75 määrärahoja.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Suomenlinnan hoitokunnalle seuraavat tavoitteet:

— Saatetaan huonokuntoiset asuinhuoneistot käyttökuntoon ottaen huomioon valtiontalouden toiminnalle asettamat reunaehdot. Pidemmän aikavälin tavoitteena on vuokratuottojen kasvu sekä yli 95 prosentin käyttöaste vuokra-asunnoissa. Huoneistojen vuokria korotetaan asteittain vastaamaan yleistä vuokratasoa. Tarkoitus on, että perittävät vuokrat kattavat jatkossa laajemmin asuinhuoneistoihin liittyviä kustannuksia.

— Varaudutaan Ukrainan sodan seurauksena tapahtuneeseen kustannustason nousuun. Korotuspaine kohdentuu asiakkailta perittäviin vuokriin.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Suomenlinnan paikallistaloudellinen vaikutus (milj. euroa)	- Ei voitu mitata		12	18
Toiminnallinen tehokkuus				
Vuokra-asuntojen käyttöaste, %	93,2	93	88	85
Vuokratuotot, kasvu %	-4,0	6	-9,5	-10
Henkisten voimavarojen hallinta				
Henkilötyövuodet	76,5	76	83	84
Työtyytyväisyysindeksi (VMbaro)	3,75	3,8	3,8	3,8

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	9 968	8 605	10 195
Bruttotulot	7 065	6 500	6 900
Nettomenot	2 803	2 105	3 295
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 296		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 197		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, liiketaloudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	5 145	6 340	5 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	6 331	6 820	6 400

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 186	-480	-1 400
Kustannusvastaavuus, %	81	93	78

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kaukolämmön hinnankorotus			400
Kone- ja laitehankinnat			180
Toimintaedellytysten turvaaminen			600
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-5
Matkustussäästö			-5
Palkkausten tarkistukset			20
Yhteensä			1 190

2023 talousarvio	3 295 000
2022 II lisätalousarvio	411 000
2022 talousarvio	2 105 000
2021 tilinpäätös	2 803 000

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 345 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin. Momentille nettoutettavia tuloja vastaavia menoja on myös momentilla 29.80.20.

Selvitysosa: Museovirasto on kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristön viranomainen, asiantuntija ja tiedontuottaja. Museovirasto vastaa kulttuuriperintötiedon keräämisestä ja säilyttämisestä, kulttuuriympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta, museoalan ohjaamisesta ja kehittämisestä sekä kulttuuriperintöalan kansainvälisten sopimusten asiantuntijuudesta yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Museovirastoon kuuluva Suomen kansallismuseo vastaa kulttuurihistoriallisesta kansalliskokoelmasta sekä museo- ja nähtävyyshankkeiden ohjelmistosta ja yleisötyöstä.

Museoviraston tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- edistää toiminnassaan läpäisevästi yhdenvertaisuutta, demokratiaa ja osallisuutta kulttuuriperintöön
- huolehtia monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana
- edistää kestävästä kehityksestä yleisötyön, kulttuuriperinnön suojelun ja omien toimintatapojen muutoksen kautta
- osallistua aktiivisesti kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön kulttuuriperinnön merkityksen ja mahdollisuuksien tunnistamiseksi ja hyödyntämiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Museovirastolle seuraavat tavoitteet:

- Palveluita, aineistoja ja tutkimusinfrastruktuuria kehitetään saavutettaviksi, asiakaslähtöisiksi ja mahdollisimman digitaalisiksi tutkimuksen edistämiseksi ja tiedon sekä ymmärryksen lisäämiseksi kulttuuriperinnöstä. Tavoitetta tukee vuonna 2022 käynnistetty laaja hankekokonaisuus ”Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen”. Hankekokonaisuus toteutetaan vuosien 2022–2025 aikana.

— Uudet palvelut ja yhteistyö toimijoiden kanssa vahvistavat kulttuurialan merkitystä kansantaloudessa ja parantavat alan työskentelyedellytyksiä. Kansallismuseon laajennuksen ja uuden toimintamallin suunnittelua ja toteuttamista jatketaan.

— Museovirasto huolehtii monimuotoisesta kulttuuriperinnöstä yhteiskunnallisena voimavarana tarjoamalla tietoa ja osaamista kulttuuriperinnön kehittämiseksi ja suojelemiseksi. Museovirasto osallistuu Kulttuuriperintöstrategian toimeenpanosta ja muinaismuistolain uudistamisesta aiheutuvien toimenpiteiden valmisteluun.

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
Objektien katselumäärät Finna-palvelussa, kpl	947 311	1 939 477	700 000	1 500 000
Sähköisesti luetteloitujen objektien saatavuus Finna-palvelussa, kpl	266 255	310 846	310 000	345 000
Museoiden ja linnojen kokonaiskävijämäärä	495 486	421 845	600 000	600 000
Toiminnallinen tehokkuus				
Museo- ja linnassakäynnin keskihinta, euroa	3,15	3,13	2,16	2,16
Museo- ja linnassakäynnin keskitulo, euroa	5,78	6,08	3,9	3,9
Henkisten voimavarojen hallinta				
Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,83	3,79	3,79	3,8
Henkilötyövuodet	274	275	275	299

Toiminnan tulot ja menot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	29 044	27 487	27 845
Bruttotulot	6 718	3 500	3 500
Nettomenot	22 326	23 987	24 345
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 722		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 388		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alvar Aallon arkkitehtuuria edustavan maailmanperintökohde-esityksen valmistelu	110
Kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-120
Kulttuuriomaisuuden suojeleminen	50
Toimitiloista työn muutokseen ja digitaalisuuteen -hanke	-120
Vuokrien indeksitarkistus (4,5 %)	330
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-41
Matkustussäästö	-63
Palkkausten tarkistukset	260
Toimistotilasäästö	-48
Yhteensä	358

2023 talousarvio	24 345 000
2022 II lisätalousarvio	194 000
2022 talousarvio	23 987 000
2021 tilinpäätös	22 992 000

05. Saavutettavuuskirjasto Celian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 581 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi Saavutettavuuskirjasto Celian perustamisesta. Esityksessä Näkövammaisten kirjaston nimi muuttuu Saavutettavuuskirjasto Celiaksi.

Saavutettavuuskirjasto Celia on saavutettavan kirjallisuuden ja julkaisemisen asiantuntijakeskus, joka tukee lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia lukemiseen, oppimiseen ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Celia tuottaa ja välittää kirjallisuutta saavutettavassa muodossa, kuten äänikirjoina ja pistekirjoina, yhteistyössä kirjastojen ja kustantajien kanssa sekä tarjoaa neuvontaa saavutettavassa julkaisemisessa.

Celia tuottaa tai hankkii uusia kauno-, tieto- ja oppikirjanimikkeitä noin 1 250 vuosittain. Celia tuottaa lukemisesteisten koululaisten ja toisen asteen opiskelijoiden oppimateriaalia sekä tutkintoa suorittavien korkea-asteen opiskelijoiden tutkintovaatimuksissa olevia kirjoja uudistetun julkaisupolitiikan mukaisesti.

Celia välittää kirjallisuutta asiakkaiden käyttöön yli miljoona kertaa vuodessa yhteistyössä yleisten kirjastojen ja korkeakoulukirjastojen sekä muiden yhteisöjen kanssa. Palvelu on asiakkaille maksutonta.

Saavutettavuuskirjasto Celian tehtävänä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

- kehittää verkkopalveluita
- edistää saavutettavaa julkaisemista
- vahvistaa palveluiden saatavuutta palvelukumppanien kautta
- kehittää tuotteita ja palveluita lapsille ja nuorille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- täydentää saavutettavaa julkaisemista Celian kirjatarjonnalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Saavutettavuuskirjasto Celialle seuraavat tavoitteet:

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Vuosittaiset kirjahankinnat Celian kokoelmaan (tuotanto + valmishankinnat)	1 359	1 466	1 250	1 250
— Saavutettavan julkaisemisen suositukset, saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset, lkm	58	61	30	30
— Aktiivisten lasten ja nuorten osuus Celian rekisterissä olevista lapsista ja nuorista, %	18	17,6	18	20
— Oppikirjatoimitusten määrä	50 069	55 701	36 000	30 000

Toiminnallinen tehokkuus

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
— Asiakkaita palveluiden piirissä	76 000	68 239	79 000	91 000
— Verkkoasiakkaiden osuus kaikista henkilöasiakkaista, %	83	82,5	88	89
— Verkkolainojen osuus kokonaislainauksesta, %	71	74	78	80
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	43,11	42,19	45	45
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,51	3,59	3,5	3,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	5 196	5 671	5 601
Bruttotulot	755	30	20
Nettomenot	4 441	5 641	5 581
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	677		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	997		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikaisen lisäyksen poistuminen	-75
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-11
Matkustussäästö	-6
Palkkausten tarkistukset	50
Toimistotilasäästö	-18
Yhteensä	-60

Momentin nimike on muutettu.

2023 talousarvio	5 581 000
2022 II lisätalousarvio	28 000
2022 talousarvio	5 641 000
2021 tilinpäätös	5 510 000

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 401 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kaluste- ja laitehankintoihin
- 2) avustusten maksamiseen
- 3) enintään 260 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) tallettaa ja säilyttää elokuvia, televisio- ja radio-ohjelmia, edistää audiovisuaalista kulttuuriperintöä sekä turvaa lasten kehitystä ja hyvinvointia mediaympäristössä.

KAVI hankkii kokoelmiinsa lakisääteisen talletusvelvollisuuden alaisia filmi- ja videotuotannon esityskopioita ja oheismateriaaleja, tallentaa digitaalisesti radion ja television ohjelmavirtaa opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän suunnitelman mukaisesti, ottaa vastaan kotimaisten radio- ja tv-ohjelmien alkuperäislaatuisia tallenteita lakisääteisinä talletuksina sekä valvoo kuvaohjelmien tarjoamista ja kuvaohjelmaluokittelijoiden työtä julkisen valvontasuunnitelman mukaisesti. KAVI ylläpitää rekisteriä kuvaohjelmien tarjoajista ja kuvaohjelmaluokittelijoista sekä julkista kuvaohjelmaluetteloa. KAVI tarjoaa koulutusta, ohjausta ja tukipalveluita kuvaohjelmaluokittelijoille ja kuvaohjelmien tarjoajille sekä ylläpitää ja kehittää luokitteluohjelmistoa.

Kansallisen audiovisuaalisen instituutin tehtävä yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamisessa on:

— Kotimaisen kulttuuriperinnön saavutettavuutta ja käytettävyyttä lisätään digitoimalla aineistoja ja kokoelmia sekä tarjoamalla digitoituja sisältöjä yleisön saataville Kansallisen digitaalisen kirjaston asiakasliittymä Finnan sekä KAVIn radio- ja tv-arkiston katselu- ja kuuntelupisteiden kautta.

— Elokuvakulttuurin ja -kasvatuksen tarjontaa monipuolistetaan ja elokuvakulttuurin saavutettavuutta lisätään erityisesti kouluille, lapsille ja nuorille.

— Kriittistä medialukutaitoa ja mediakasvatusta edistetään ja lapsille turvallista mediaympäristöä tuetaan valvomalla kuvaohjelmien tarjontaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa Kansalliselle audiovisuaaliselle instituutille seuraavat tavoitteet:

Tuloksellisuuden tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 tavoite/arvio	2023 tavoite/arvio
Tuotokset ja laadunhallinta				
— Kokoelmien hoito/arkistoidut elokuvat, lkm	141 528	142 627	147 900	149 700
— Maksulliset palvelut/esitystoiminnan katsojamäärät	22 929	17 713	56 000	56 000
— Digitaalisesti talletettu ohjelmavirta teratavuina (rtva) ¹⁾	663	722	778	836
— Mediakasvatuskoulutusten ja -luentojen määrä, vähintään	22	41	29	29
— Kuvaohjelmien tarjontaan kohdistuvien valvontatapahtumien määrä	42	142	54	54
Toiminnallinen tehokkuus				
— Kokoelma- ja arkistotyö yht., euroa/elokuva	21,45	25,60	23,41	23,13
— Radio- ja tv-arkisto yht. euroa/talletettu ohjelmavirta teratavua	1 698	2 279	1 629	1 407
— Kuvaohjelmien luokittelun kustannukset, euroa/ohjelma ²⁾	211	226	150	150
— Luokittelijoiden valvonnan kustannukset, euroa/ohjelma ³⁾	239	268	375	375
Henkisten voimavarojen hallinta				
— Henkilötyövuodet	80	81	76	76
— Työtyytyväisyysindeksi (VMBaro)	3,47	3,72	3,6	3,6

¹⁾ Kumulatiivinen kertymä. Luvussa huomioitu Ylen vanha digitoitu, omatuotantoinen aineisto, jota toimitetaan KAVIin vuodesta 2014 eteenpäin.

²⁾ Tilauksesta luokitellut

³⁾ Uudelleenluokitellut

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2021 toteutuma	2022 varsinainen talousarvio	2023 esitys
Bruttomenot	7 706	8 016	8 064
Bruttotulot	755	815	663
Nettomenot	6 951	7 201	7 401
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	810		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 216		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Asianhallintajärjestelmän käyttöönotto ja ylläpito			-45
Kertamenojen poistuminen			-120
MTV:n analogisten videoaineistojen digitointi			-50
Uusien toimilijojen muutto-, kalustus- ja varustelukustannukset			400
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-14
Matkustussäästö			-8
Palkkausten tarkistukset			69
Toimistotilasäästö			-32
Yhteensä			200

2023 talousarvio	7 401 000
2022 II lisätalousarvio	38 000
2022 talousarvio	7 201 000
2021 tilinpäätös	7 357 000

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 764 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisistä taiteilijaeläkkeistä annetun lain (194/2016) mukaisten taiteilijaeläkkeiden maksamiseen
- 2) aiemmin myönnettyjen sanomalehtimieseläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen
- 3) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Kohdan 3) määrärahaan sisältyy enintään kaksi täydeksi eläkkeeksi korotettavaa osaeläkettä.

Selvitysosa: Ylimääräinen taiteilijaeläke vuonna 2022 on 1 419,41 euroa kuukaudessa. Osaeläke on puolet täyden eläkkeen määrästä. Ylimääräistä taiteilijaeläkettä tarkistetaan kalenterivuositain siten kuin työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä säädetään. Määräraha on laskettu vuoden 2023 arvioidussa TyEL-indeksitasossa (2791).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläkkeiden indeksitarkistus	811
Yhteensä	811

2023 talousarvio	20 764 000
2022 talousarvio	19 953 000
2021 tilinpäätös	18 572 084

20. Museoviraston kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 18 030 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Museoviraston käytössä olevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kulttuuri- ja nähtävyyshankkeiden tilakustannuksiin.

Valtuus

Museovirasto oikeutetaan tekemään Kansallismuseon lisärakennusta koskeva vuokrasopimus siltä osin kuin vuoden 2022 talousarviossa uusittua valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Kansallismuseon lisärakennushankkeen kaavoitusvaiheessa on hallinto-oikeuteen tehty asiasta valitus. Valituksen seurauksena hankkeen aikataulu siirtynee.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vuokrien indeksitarkistus (4,5 %)	766
Yhteensä	766

2023 talousarvio	18 030 000
2022 talousarvio	17 264 000
2021 tilinpäätös	16 901 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 964 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset valtakunnalliseen ja alueellisiin kehittämistehtäviin	2 844 000
Avustukset kirjastojen sisältötuotantoon, yleisten kirjastojen erityisiin tehtäviin sekä yleisten kirjastojen tietokanta- ja aineistopalvelujen tuottamiseen	900 000
Avustus viittomakielisen kirjaston toimintaan	220 000
Yhteensä	3 964 000

Yleisten kirjastojen toiminnalla edistetään väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Valtionavustuksilla tuetaan yleisten kirjastojen yhdenvertaista toimintaa ja toiminnan alueellista kehittämistä. Tavoitteena on turvata yleisten kirjastojen verkon toimivuus, toiminnan laatu sekä tiedon ja kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus koko väestölle.

Kirjastotoimen vaikuttavuutta arvioidaan kirjastojen käytön, aineistohankintojen, henkilöstövoimavarojen ja saatavuuden indikaattoreilla.

Eräitä kirjastotoimen tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2022 arvio	2023 arvio
Kirjahankinta, kpl/1 000 asukasta	278	280	285	288
Muu aineistohankinta, kpl/1 000 asukasta	29	24	25	25
Henkilötyövuodet/1 000 asukasta	0,7	0,7	0,7	0,7
Aukiolotunnit, 1 000 tuntia	1 554	1 993	1 995	1 998
Fyysiset käynnit, kpl/asukas	6,4	5,9	7	7,5
Verkkokäynnit, kpl/asukas	9,1	9,6	10	10,5
Lainaukset, kpl/asukas	12,8	13,9	15	16
Toimintakustannukset, euroa/asukas	58	60	60	61

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,5 %)	70
Kertaluonteisen erän poisto	-1 000
Yhteensä	-930

2023 talousarvio	3 964 000
2022 talousarvio	4 894 000
2021 tilinpäätös	5 811 442

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden, orkestereiden ja museoiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 138 951 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten esittävän taiteen ja museoiden valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 3 000 000 euroa esittävän taiteen valtionosuusudistukseen liittyvien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on esittävällä taiteella enintään 3 967 ja museoilla enintään 1 295.

Selvitysosa: Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on musiikilla 55 964 euroa, muulla esittävällä taiteella 64 099 euroa ja museoilla 81 604 euroa henkilötyövuotta kohden.

Museoiden alueellisiin tehtäviin on tarkoitus osoittaa enintään 156 henkilötyövuotta. Museoiden valtakunnallisiin tehtäviin on tarkoitus myöntää harkinnanvaraista korotusta enintään 5 900 000 euroa.

Esittävän taiteen vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen osoitetaan määrärahasta harkinnanvaraista valtionavustusta enintään 3 000 000 euroa.

Lakisääteisiin valtionosuuksiin on lisäksi myönnetty yhteensä 12 697 000 euroa momentilla 29.80.52.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Valtionosuudet ja -avustukset budjettivaroista (mom.29.80.31)	Valtionosuudet rahapelitoiminnan voittovaroista (mom. 29.80.52)	Yhteensä
Esittävän taiteen valtionosuus	89 346 000	7 545 000	96 891 000
Museoiden valtionosuus	46 605 000	5 152 000	51 757 000
Taiteen edistämiskeskuksen jaettavaksi valtionavustuksina esittävän taiteen vapaan ammattilaiskentän kehittämiseen	3 000 000	-	3 000 000
Yhteensä	138 951 000	12 697 000	151 648 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Audiovisuaalinen kannustinjärjestelmä (siirron palautus momentilta 32.20.40)	250
Indeksitarkistus (2,5 %)	4 153
Kertaluonteisen siirron päättyminen (siirto momentilta 29.01.02)	259
Luova Eurooppa -ohjelman hallinnoinnista aiheutuvien menojen maksaminen ja kansallinen vastinrahoitus (siirto momentille 29.01.02)	-295
Matkustussäästön uudelleenkohdentaminen (siirto momentille 29.80.50)	-33
Rahapelitoiminnan tuottojen tuloutuksen laskun kompensoiminen	-5 620
Yhteensä	-1 286

2023 talousarvio	138 951 000
2022 talousarvio	140 237 000
2021 tilinpäätös	128 747 454

34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 93 154 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen
- 2) enintään 1 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perusteiden edellä mainitun lain 44 §:n mukaisen valtionavustusten maksamiseen opetustuntikohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 3) enintään 400 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 4) enintään 101 000 euroa taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamiseen liittyvistä selvityksistä ja kehittämistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 658 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 179 400 tuntia.

Kohdan 4) määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen taiteen perusopetuksen tietopohjan vahvistamisesta ja kehittämistä aiheutuviin määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa käytetty euromäärä yksikköä kohden (ei sis. alv) taiteen perusopetuksessa on 86,19 euroa/opetustunti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harkinnanvaraiset avustukset	250
Indeksitarkistus (2,5 %)	2 371
Tietopohjan vahvistaminen	11
Yhteensä	2 632
2023 talousarvio	93 154 000
2022 II lisätalousarvio	—
2022 talousarvio	90 522 000
2021 tilinpäätös	97 227 583

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

Selvitysosa: Valtion ja Helsingin kaupungin kesken solmitun Suomenlinnan liikenteen hoitoa koskevan sopimuksen mukaisesti valtio ja kaupunki yhdessä vastaavat Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappiosta.

2023 talousarvio	252 000
2022 talousarvio	252 000
2021 tilinpäätös	262 684

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 26 648 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) enintään 11 000 000 euroa tekijänoikeuslain (404/1961) mukaiseen yksityisen kopioinnin hyvitykseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään 15 648 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa maksetaan tekijänoikeudella suojattujen teosten tekijöille ja muille oikeudenhaltijoille hyvitystä teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön sekä tekijänoikeuslakiin perustuvia korvauksia kirjastoissa tapahtuvasta teosten lainaamisesta sekä julkisen rahoituksen piirissä olevissa kulttuuriperintölaitoksissa tapahtuvasta suojatun aineiston käytöstä tekijänoikeuksien haltijoita edustavien järjestöjen kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-4 000
Yksityisen kopioinnin hyvitys	4 000
Yhteensä	0
2023 talousarvio	26 648 000
2022 talousarvio	26 648 000
2021 tilinpäätös	26 648 000

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 18 790 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toimintaan
- 2) rakentamisen prosenttiperiaatteen edistämiseen
- 3) lastenkulttuurin avustamiseen
- 4) Kansallisgallerian arvonlisäveromenojen korvaamiseen
- 5) Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeeseen
- 6) Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnitteluun sekä toiminnan valmisteluun ja käynnistämiseen
- 7) näyttelypalkkiomallin vakiinnuttamiseen ja enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen näyttelypalkkiomallin toimeenpanon tehtäviin
- 8) Turun tuomiokirkon peruskorjauksen avustamiseen
- 9) Suomen Kansallisoopperan ja -baletin tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuviin kustannuksiin.

Määrärahaa on varattu 9 000 000 euroa menojen ja avustusten maksamiseen kulttuurin ja luovien alojen yrityksille, yhteisöille ja toimijoille innovatiivisten palvelujen sekä tuotanto- ja toimintamallien kehittämiseen ja käyttöönottoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa sekä enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen määräaikaisiin investoinnin hallinnointi-, koordinointi- ja asiantuntijatehtäviin.

Selvitysosa: Elpymis- ja palautumissuunnitelmaan liittyvä rakennetuki (RRF pilari3) toteuttaa Suomen kestävä kasvun ohjelman tavoitetta vauhdittaa kriisistä eniten kärsineiden alojen eli matkailun, luovan talouden ja tapahtuma-alan innovatiivista ja tutkimustietoa hyödyntävää uudistumista, toipumista ja kestävä kasvua. Sillä vahvistetaan luovaa taloutta, tuotteiden ja palveluiden uusiutumista, digitalisaation edistymistä sekä työn tuottavuutta. Tavoitteena on, että luoville aloille syntyy 10 000 uutta työpaikkaa ja luovien alojen BKT-osuus nousee merkittävästi nykyisestä 3,5 %:sta vuoteen 2026 mennessä.

Rakennetuella tuetaan kulttuuri- ja luovien alojen yrityksiä, yhteisöjä sekä muita taide- ja kulttuurialan toimijoita niin, että ne voivat sopeutua koronapandemian vaikutuksiin sekä pystyvät kehittämään ja ottamaan käyttöön muuttuneisiin ja vaikeasti ennakoitaviin olosuhteisiin sopivia innovatiivisia palveluja sekä tuotanto- ja toimintamalleja toimialojen elvyttämiseksi ja kansainvälisen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Suuri osa luovista sisällöistä jaetaan ja kulutetaan digitaalisten alustojen kautta ja luovan osaamisen käyttö palveluna liittyy usein digitaalisten konseptien toteuttamiseen. Digitalisaatio parantaa kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla Euroopan ja maailman markkinoilla. Tukien myöntämisen ehtoihin sisällytetään merkittävässä määrin digitaalisuutta edistäviä kriteereitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Bulevardin Teatteriyhdistys ry:n toiminta	290 000
Rakentamisen prosenttiperiaatteen edistäminen	500 000
Lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustukset	1 000 000
Kansallisgallerian arvonlisäveromenojen korvaaminen	300 000
Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	1 600 000
Arkkitehtuuri- ja designmuseon suunnittelun ja toiminnan valmistelun ja käynnistämisen kustannukset	300 000
Näyttelypalkkiomallin vakiinnuttaminen	1 000 000
Turun tuomiokirkon peruskorjaus	4 000 000
Suomen Kansallisopperan ja -baletin tilakustannukset ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset	800 000
Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen rakennetuki (RRF pilari3)	9 000 000
Yhteensä	18 790 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hanke	1 100
Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset (siirto momentille 29.80.53)	-1 909
Kansallisopperan ja -baletin väistötilat	-800
Kansallisteatterin Pienen näyttämön peruskorjaus	-15 082
Kertaluonteisen erän poisto	-3 185
Kulttuuri- ja luovien alojen uudistumisen tuki (RRF pilari3)	-5 000
Matkustussäästön uudelleenkohdentaminen (siirto momentilta 29.80.31)	33
Rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen kompensointi	-14 774
Suomen Kansallisopperan tilahankkeet (siirto momentilta 29.80.53)	800
Turun tuomiokirkon peruskorjaus	4 000
Matkustussäästö	-33
Yhteensä	-34 850

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	18 790 000
2022 II lisätalousarvio	-10 000
2022 I lisätalousarvio	28 180 000
2022 talousarvio	53 640 000
2021 tilinpäätös	90 008 000

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 256 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansioituneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (236/1961) mukaisiin apurahiin ja avustuksiin.

Yksittäisten apurahakausien keskeyttämiset ja jatkamiset keskeyttämisen jälkeen voivat aiheuttaa muutoksia määrärahan maksuerien kohdentumisessa eri vuosille.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion taiteilija-apurahat (545 kpl)	13 606 000
Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat ja avustukset	3 100 000
Taiteilijaprofessoriapurahat (22 kpl)	550 000
Yhteensä	17 256 000

Taiteilija-apurahan suuruus on vuonna 2023 2 080,42 euroa/kk. Taiteilija-apurahoja tarkistetaan valtion virkamiesten palkkatarkistuksia vastaavasti Taiteen edistämiskeskuksen päätöksellä. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahojen kokonaismäärä on 10 % edellisenä kalenterivuonna kuntien ylläpitämiin yleisiin kirjastoihin hankittuun kirjallisuuteen käytetystä rahamäärästä.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Palkkausten tarkistukset	278
Yhteensä	278

2023 talousarvio	17 256 000
2022 II lisätalousarvio	162 000
2022 talousarvio	16 978 000
2021 tilinpäätös	16 963 629

52. Rahapelitoiminnan tuotot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 175 053 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) taiteen ja kulttuurin edistämisen rahoittamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti
- 2) Taiteen edistämiskeskukselta annetun lain mukaisesti Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin, enintään 933 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisesti apurahoihin sekä enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja siitä aiheutuviin menoihin Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaiksiin taiteen edistämisen tehtäviin
- 3) taideteosten hankkimiseen valtion taideteostoimikunnan kokoelmaan Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) mukaisesti
- 4) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin
- 5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä esittävän taiteen edistämisestä annetun lain (1082/2020) 10 §:n mukaisten avustusten maksamiseen esittävän taiteen toimintayksiköille
- 6) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja yleisistä kirjastoista annetun lain (1492/2016) 18 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen sekä menoihin, jotka aiheutuvat vähälevikkisen laatukirjallisuuden ja vähälevikkisten kulttuurilehtien hankinnoista yleisiin kirjastoihin
- 7) museolain (314/2019) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen
- 8) Suomen elokuvasäätiölle elokuvien käsikirjoittamiseen, tuotantoon, jakeluun ja muun elokuvakulttuuriin tukemiseen valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen annetun lain (1174/2018) nojalla sekä Suomen elokuvasäätiön tukitoiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen
- 9) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen
- 10) Unescon kulttuuriperintöä koskevien yleissopimusten toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 11) valtionavustuksena käyttökustannuksiin Suomen Kansallisoopperalle ja -baletille enintään 37 137 000 euroa, Suomen Kansallisteatterille enintään 11 075 000 euroa ja Kansallisgallerialle enintään 12 800 000 euroa
- 12) taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion virastojen kulttuuria koskeviin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin
- 13) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten toimeenpanon määräaikaiksiin tehtäviin.

Kohdasta 2) myönnettävät eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaiset apurahat sekä kohdan 3) määräraha budjetoidaan maksuperusteisina. Kohdassa 2) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon. Kohdan 2) määrärahaa saa käyttää myös EU-rahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuutena ja sitä koskevien menojen maksamiseen siltä osin kuin se koskee enintään 42 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamista tai siitä aiheutuvia menoja Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaiksiin taiteen edistämisen tehtäviin.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

1) Luova työ ja tuotanto	65 306 000
Elokuva	26 669 000
Esittävä taide (musiikki, tanssi, teatteri ja sirkus)	17 903 000
Kirjallisuus	958 000
Visuaalinen ja rakennustaide sekä muotoilu	5 245 000
Kulttuurin tuotanto ja levitys	14 531 000
2) Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin	27 578 000
Kirjastot ja tiedon saatavuus	6 691 000
Kulttuuripalvelut ja kulttuuritoiminta	20 887 000
3) Kulttuurin perusta ja jatkuvuus	82 169 000
Museot ja kulttuuriperintö	11 382 000
Kulttuuritilat	5 240 000
Kansalliset kulttuurilaitokset	62 806 000
Kulttuurikasvatus sekä kulttuuripolitiikan tutkimus ja kehittäminen	2 741 000
Yhteensä	175 053 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 99 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi yksi prosentti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-3 584
AV-kannustinjärjestelmän käyttöönottoon liittyvän siirron päättyminen	-250
Parlamentaarisesti sovittu taso	8 679
Tuottoarvion muutos	14 284
Tasomuutos	-3 627
Yhteensä	15 502

2023 talousarvio	175 053 000
2022 talousarvio	159 551 000
2021 tilinpäätös	181 109 108

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 27 285 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen valtion omistamissa toimitiloissa toimivien taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää 14:n valtakunnallisesti merkittävän taide- ja kulttuurilaitoksen tilakustannusten avustamiseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ateneumin saniteettitilojen laajennus	90
Kansallisgallerian tilakustannuksista ja muista perusparannuksista aiheutuvat kustannukset (siirto momentilta 29.80.50)	1 909
Suomen Kansallisoperaan tilahankkeet (siirto momentille 29.80.50)	-800
Vuokrien indeksitarkistus (4,5 %)	1 125
Yhteensä	2 324

2023 talousarvio	27 285 000
2022 talousarvio	24 961 000
2021 tilinpäätös	23 181 622

55. Digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuus ja säilyttäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuuden toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoinnista aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa Europeanaa
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittämisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin
- 6) valtion virastoille ja laitoksille kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen säilyttämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 7) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 95 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi viisi prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pitkäaikaissäilytettävän aineiston lisääntyminen, Finna-palvelu ja kulttuuriperinnön digitointi	100
Rakennetun kulttuuriympäristön 3D-mallintaminen	500
Yhteensä	600

2023 talousarvio	2 700 000
2022 talousarvio	2 100 000
2021 tilinpäätös	1 950 000

(58.) *Valtionrahoitus luovia aloja ja kulttuuritoimintaa tukevan rahaston pääomaan* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2022 talousarvio	7 500 000
------------------	-----------

72. *Kansallisgallerian kokoelman kartuttaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansallisgallerian taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen erän poisto	-100
Yhteensä	-100

2023 talousarvio	739 000
2022 talousarvio	839 000
2021 tilinpäätös	989 000

75. *Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienehköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	1 150 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	6 680 000
Yhteensä		7 830 000

Määrärahaa saa käyttää käyttösuunnitelman kohdan 2. osalta enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2023 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan käytöstä arvioidaan sijoitusmenojen osuudeksi 78 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi 22 prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Höyrylaiva S/S Saimaan hallinnansiirto (siirto momentilta 31.10.20)	150
Seurasaaren ja museosalusten korjausvelan kattaminen ja kunnossapidon turvaaminen	201
Suomenlinnan perusparannus- ja kunnossapito määrärahan tasokorotus	3 580
Yhteensä	3 931

2023 talousarvio	7 830 000
2022 talousarvio	3 899 000
2021 tilinpäätös	12 347 000

89. Rahoitus Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle ja kiinteistöosakeyhtiölle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pääoman maksamiseen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle. Määrärahan käytön edellytyksenä on, että valtio on hyväksynyt museota koskevan hankesuunnitelman ja toteutus päätöksen.

Valtuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö saa sitoutua enintään 58 000 000 euron pääoman maksamiseen Suomen arkkitehtuuri- ja designmuseosäätiölle.

Selvitysosa: Määräraha on vuoden 2023 osuus museosäätiön pääomaan kohdennettavasta rahoituksesta. Säätiön pääomittaminen on tarkoitus toteuttaa vuosina 2023—2026 siten, että valtion osuus on yhteensä enintään 60 miljoonaa euroa edellyttäen, että Helsingin kaupungin rahoitusosuus on 60 miljoonaa euroa ja yksityisten rahoittajien osuus on vähintään 30 miljoonaa euroa. Valtion on tarkoitus maksaa 60 miljoonan euron pääomasta 2 miljoonaa vuonna 2023 ja 13 miljoonaa euroa vuonna 2024, 10 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 35 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2023 talousarvio	2 000 000
2022 II lisätalousarvio	4 973 000

95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen.

2023 talousarvio	40 000
2022 talousarvio	40 000
2021 tilinpäätös	—

90. Liikuntatoimi

Selvitysosa: Liikuntatoimen tehtävänä on liikunnan edistäminen. Valtio ja kunnat luovat edellytyksiä liikunnalle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntaa edistävät järjestöt.

Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan lisääminen, eettisen kilpa- ja huippu-urheilun edistäminen, osallisuuden kasvattaminen sekä sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen. Liikunnallisen elämäntavan perusta luodaan perheissä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja liikuntaharrastuksissa. Liikunnan edistämistoimenpiteitä suunnataan kaikkiin elämänkulun vaiheisiin liikuntaolosuhteita kehittämällä, organisaatioiden toimintakulttuureja liikunnallistamalla, liikuntaseurojen ja -järjestöjen toimintaa tuemalla sekä huippu-urheilua tukemalla. Erityisesti liikkumattomuuden ja liian vähäisen fyysisen aktiivisuuden aiheuttamiin yksilöllisiin ja yhteiskunnallisiin haasteisiin vastataan toimeenpanemalla valtakunnallista Liikkuvat-ohjelmaa. Liikunnan toimialan johtaminen ja ohjausjärjestelmät perustuvat tiedolla johtamisen periaatteelle sekä liikuntapolitiisten toimenpiteiden vaikutusten jatkuvalla seurannalla ja arvioinnille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Liikunnallinen, terveyttä ja hyvinvointia edistävä elämäntapa lisääntyy
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunnan ja huippu-urheilun eettinen perusta vahvistuu
- Huippu-urheilumme on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet

Valtakunnallisia ja paikallisia liikuntaolosuhteita kehitetään systemaattisesti. Liikuntapaikkarakentamisen avustamisessa painotetaan ensisijaisesti laadukkaiden ja laajoille käyttäjäryhmille suunnattujen liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjaamista.

Liikunnan kansalaistoiminta on aktiivista ja osallistavaa. Tuetaan paikallista seuratoimintaa ja muuta liikunnan kansalaisjärjestötoimintaa sekä matalan kynnyksen liikuntatoimintaa. Tuetaan liikunnan koulutuskeskusten vapaatavoitteista koulutustoimintaa ja sen laadun kehittämistä. Vahvistetaan liikuntajärjestöjen edellytyksiä hakea ja järjestää kansainvälisiä urheilun suur tapahtumia ja liikuntajärjestöjen kansainvälisiä yhteistyö- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valtakunnallisia liikunnan edistämishoelmia eli Liikkuvat-ohjelmia liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja-ohjelmat). Avustetaan Liikkuvat-ohjelmien toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan hankkeita. Tuetaan erityisesti lasten ja nuorten liikunnan harrastamista. Vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa.

Kehitetään huippu-urheilua kansainvälisen menestyksen, korkeatasoisen osaamisen ja urheilun arvostuksen vahvistamiseksi. Tuetaan lahjakkaiden urheilijoiden valmentautumisen edellytyksiä, kehitetään urheilu-uran ja opiskelun yhdistämisen mahdollisuuksia ja valmentautumisen toimintaympäristöjen kehittämistä. Tuetaan lajien välisen yhteistyön vahvistumista ja lajiliittojen mahdollisuuksia edistää oman lajinsa huippu-urheilumenestystä. Vahvistetaan liikunnan ja huippu-urheilun eettisiä toimenpiteitä avustamalla Suomen urheilun eettisen keskuksen (SUEK) toimintaa.

Toimialan osaaminen ja tietopohja vahvistuvat ja tietoa hyödynnetään päätöksenteossa tehokkaasti. Tuetaan ja kehitetään liikunta-alan tutkimus- ja tiedonvälitystoimintaa liikuntapoliittisen päätöksenteon tarpeiden suunnassa. Vahvistetaan tiedonhankintaa ja hyödyntämistä toimialan avustusvalmisteluissa. Tuetaan tiedon tuotantoa liikunta- paikkarakentamisen ja liikuntaa suosivan yhdyskuntasuunnittelun kehittämiseksi. Kehitetään valtion liikuntaneuvoston liikuntapolitiikan vaikutusten arviointijärjestelmää.

Liikunnan asema eri hallinnonalojen päätöksenteossa vahvistuu. Varmistetaan liikunnan edistämisen huomioiminen kuntien strategioissa ja liikuntapoliittisissa toimenpiteissä. Toimeenpannaan erityisesti Liikuntapolitiikan koordinaatioelimen avulla Liikuntapoliittisen selonteon ja hallitusohjelman kirjaukset poikkihallinnolliseen fyysisen aktiivisuuden ja liikunnan edistämisen yhteiseen työhön liittyen. Valtion liikuntaneuvosto arvioi eri ministeriöiden toimenpiteiden vaikutukset liikunnan edistämisessä.

Liikuntapolitiikan tunnuslukuja

	2017 toteutuma	2021 toteutuma	2023 arvio
Liikuntaa tai urheilua liikunta- ja urheiluseuroissa harrastavien osuus, %¹⁾			
9—13 -vuotiaat			
— tytöt	64	66	66
— pojat	67	67	67
15-vuotiaat			
— tytöt	44	41	41
— pojat	47	46	46
15—24 -vuotiaat			
— tytöt	27	26	26
— pojat	24	39	39
Vakituisesti useita tunteja viikossa kuntoliikuntaa tai urheilua harrastavien osuus, %²⁾			
20—54 -vuotiaat	30	31	31
— naiset	-	28	28
— miehet	-	34	34
55—74 -vuotiaat	15	18	18
— naiset	-	17	17
— miehet	-	18	18
Kansallisten liikkumissuosituksen mukaisesti liikkuvien osuudet, %³⁾			
9-vuotiaat			
— tytöt	40	39	39
— pojat	44	52	52
11-vuotiaat			
— tytöt	34	42	42
— pojat	47	47	47
13-vuotiaat			
— tytöt	22	30	30
— pojat	32	35	35
15-vuotiaat			
— tytöt	13	15	15
— pojat	23	24	24

	2017 toteutuma	2021 toteutuma	2023 arvio
Aikuiset (18+ vuotiaat)			
— miehet	39	40	40
— naiset	34	38	38
Koululaisten Move!-mittausten 20 m juokсутestin mediaanitulos (min:sek)⁴⁾			
11-vuotiaat			
— tytöt	4 min 05 s	3 min 44 s	3 min 44 s
— pojat	4 min 40 s	4 min 26 s	4 min 26 s
15-vuotiaat			
— tytöt	4 min 46 s	4 min 12 s	4 min 12 s
— pojat	6 min 00 s	5 min 40 s	5 min 40 s
Varusmiespalvelukseen astuvien alokkaiden Cooper-juokсутestin keskiarvo (metriä)⁵⁾			
	2 402	2 376	2 376

¹⁾ Vuoden 2017 kaikkien ikäluokkien tulokset ovat yhteenvetoarvio Lasten ja nuorten liikuntakäyttätymisen Suomessa 2016 -tutkimuksesta sekä Nuorten vapaa-aikatutkimuksesta 2015. Vuoden 2021 tulokset perustuvat 9-13-vuotiaiden sekä 15-vuotiaiden osalta Lasten ja nuorten liikuntakäyttätymisen Suomessa 2018 -tutkimukseen, tutkijoilta saatuun lisäanalyysiin. 15-24 -vuotiaiden tulokset perustuvat lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimukseen 2018, tutkijoilta saatuun lisäanalyysiin (urheilu- ja liikuntaseurassa vähintään viikoittain liikkujien osuus).

²⁾ Vuoden 2017 tulokset perustuvat Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus (ATH) -tutkimukseen. Vuoden 2020 tulokset perustuvat FinSote 2018 -tutkimukseen.

³⁾ Vuoden 2017 sekä vuoden 2021 tiedot perustuvat 9-15-vuotiaiden osalta Lasten ja nuorten liikuntakäyttätymisen Suomessa 2018 -tutkimuksen raporttiin (itsearvioitu liikunta-aktiivisuus). Vuoden 2017 tiedot perustuvat aikuisten osalta FinTerveys 2017 -tutkimukseen (terveysliikuntasuosituksen saavuttaminen, 18+ vuotiaat). Vuoden 2021 tiedot perustuvat aikuisten osalta FinSote 2020 -tutkimukseen (terveysliikuntasuosituksen saavuttaminen, 20+ vuotiaat).

⁴⁾ Move!-mittaustulokset vuoden 2017 tulokset on oikaistu vuonna 2020 tehdyssä data-analyysissä.

⁵⁾ Puolustusvoimat. Varusmiespalveluksen aloittaneiden miesten kuntotestien tulokset.

(30.) Avustukset Liikkuva -ohjelmiin (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös 23 500 000

50. Rahapeli-toiminnan tuotot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 112 304 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtioneuvoston asetuksella (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 2 300 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, liikunnan ja huippu-urheilun eettisen ja dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden ja näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

- 5) enintään 400 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle
- 6) valtion liikuntaneuvoston menoihin
- 7) enintään 320 000 euroa ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukaisiin eläkkeisiin
- 8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin
- 9) Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen
- 10) enintään 18 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön määräaikaisesta palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 11) enintään 30 000 euroa Pro Urheilu -tunnustusten maksamiseen
- 12) enintään 80 000 euroa Suomen Akatemialle liikuntatieteellisten tutkimusten arvioinnin hallintokustannuksiin sisältäen enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön määräaikaiset palkkamenot.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Kohtien 3) ja 7) määrärahat budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdan 7) määrärahaa saa käyttää enintään 16 täyttä eläkettä vastaavan ylimääräisen urheilijaeläkkeen myöntämiseen.

Kohdassa 10) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus (liikuntapaikkarakentamisen avustaminen)</i>	<i>27 397 000</i>
<i>Liikuntaan ja urheiluun osallistuminen</i>	<i>64 480 000</i>
Liikunnan kansalaistoiminta	45 000 000
Huippu-urheilu	12 600 000
Liikunnan ja urheilun suurtahtumat	2 000 000
Liikunnan ja urheilun eettinen toiminta	4 650 000
Kansainvälinen yhteistyö	230 000
<i>Koko väestön liikunnan edistäminen</i>	<i>6 240 000</i>
<i>Liikunnan osaaminen ja tietopohja</i>	<i>14 187 000</i>
Liikunnan koulutuskeskukset	4 547 000
Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset (valtionosuus)	572 000
Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset (valtionosuus)	3 675 000

Liikunnan koulutuskeskusten opintoseteliavustukset, harkinnanvaraiset avustukset sekä laatu- ja kehittämishankkeet	300 000
Liikuntatiede ja tutkimus	3 671 000
Tutkimus- ja kehitysyhteisöt sekä koulutustoiminta	4 370 000
Liikunnan aluehallinto	500 000
Valtion liikuntaneuvosto	480 000
Opetus- ja kulttuuriministeriön käytettäväksi	619 000
Yhteensä	112 304 000

Momentin 29.90.52 määrärahaa osoitetaan valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin yhteensä 13 899 000 euroa.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 99 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi yksi prosentti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-2 328
Parlamentaarisesti sovittu taso	5 568
Tuottoarvion muutos	9 275
Tasomuutos	-2 356
Yhteensä	10 159

2023 talousarvio	112 304 000
2022 talousarvio	102 145 000
2021 tilinpäätös	102 153 467

52. Valtionosuudet kunnille ja liikunnan koulutuskeskuksille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 565 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikuntalakiin (390/2015), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien maksamiseen.

Kunnan liikuntatoiminnan valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900. Enimmäismäärän estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtionosuudet kuntien liikuntatoimintaan	19 666 000
Valtionosuudet valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille	13 899 000
Yhteensä	33 565 000

Määrärahan mitoituksessa käytetty valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten arvonlisäveroton keskimääräinen yksikköhinta on 90,96 euroa ja arvonlisäverollinen keskimääräinen yksikköhinta on 96,88 euroa opiskelijavuorokautta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuksiin myönnetään 3 675 000 euroa momentilta 29.90.50.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Indeksitarkistus (2,5 %), koulutuskeskukset	449
Valtionosuus kuntien liikuntatoimintaan (asukasmäärän muutos)	49
Tasomuutos	-13 270
Yhteensä	-12 772

Momentin nimike on muutettu.

2023 talousarvio	33 565 000
2022 II lisätalousarvio	2 000 000
2022 I lisätalousarvio	5 500 000
2022 talousarvio	46 337 000
2021 tilinpäätös	47 524 280

(54.) *Avustus Helsingin Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen* (siirtomääräraha 3 v)

2021 tilinpäätös	37 937 000
------------------	------------

56. *Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Liikuntapoliittisen selonteon (VNS 6/2018 vp) toimeenpanosta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ikäihmisten liikkumishanke -pilotointi	500 000
Lajien tehostamistuki, ml. vammaisurheilu	700 000
Seuratuki	1 300 000
Urheiluakatemit ja valmennuskeskukset	2 000 000
Yhteensä	4 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-200
Yhteensä	-200

2023 talousarvio	4 500 000
2022 talousarvio	4 700 000
2021 tilinpäätös	6 200 000

91. Nuorisotyö

Selvitysosa: Nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on nuorisolain mukaan edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa, tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista, tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Lähtökotina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Edellä mainitut tavoitteet koskevat kaikkia Suomessa olevia alle 29-vuotiaita.

Valtioneuvoston hyväksymän valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman 2020-2023 nuorisopoliittiset tavoitekokonaisuudet ovat:

- Nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen - syrjäytyminen vähenee.
- Nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen.
- Nuori luottaa yhteiskuntaan - yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat.

Lisäksi ohjelma sisältää kansalliset tavoitteet nuorisotalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle sekä nuorisotyön ja -toiminnan tukemisen linjaukset ja painopisteet nuorisotalan osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Nuorten osallisuus lisääntyy ja vaikuttamismahdollisuudet monipuolistuvat.
- Nuorten kokemukset yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta, yhteisöllisyydestä ja oikeuksiensa toteutumisesta vahvistuvat.
- Nuorten harrastus- ja toimintamahdollisuudet ovat tasavertaisesti saavutettavissa.
- Nuorten elämäntaitotaidot vahvistuvat.

Nuorisotyön toiminnalliset tavoitteet ja keskeisimmät toimenpiteet

- Toimeenpannaan nuorisolain (1285/2016) mukaista valtakunnallista nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaa vuosille 2020-2023 ja tavoiteohjataan nuorisotalan osaamiskeskuksia toimialan kehittämisessä yhdessä sovittujen tehtävien mukaisesti.
- Valmistellaan valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma vuosille 2024-2027.
- Sujuvoitetaan valtionavustusten prosesseja tarkistetun nuorisolain pohjalta ja kehitetään valtionavustusten vaikutusten arviointia osana valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihanketta.
- Nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja nuorisopoliittisen päätöksenteon tueksi kehitetään nuorisotoimialan tutkimusta ja tiedontuotantoa. Parannetaan Nuorisotilastot.fi -palvelun tunnettuutta paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan tulosten raportoinnin ja laadun arvioinnin parantamiseksi. Laajennetaan palvelun tietopohjaa.

Nuorisotyön tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 toteutuma	2023 arvio
10—29 -vuotiaat, jotka kuuluvat/ovat mukana järjestötoiminnassa tai vastaavassa (Vapaa-aikatutkimus), %	53	53	54
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan (Nuorisobarometri), %	83	83	83
15—29 -vuotiaat, jotka kokevat elämän olevan hyvin hallinnassaan (Nuorisobarometri), %	90	90	90
Yläkouluikäiset, joilla ei ole yhtään läheistä ystävää (Kouluterveystutkimus/THL), %	9	9	9
15—29 -vuotiaat, jotka ovat jättäneet harrastuksen aloittamatta rahan puutteen vuoksi (Nuorisobarometri), %	35	35	35
15—29 -vuotiaat, jotka ovat kokeneet syrjintää viimeisen 12 kk aikana (Nuorisobarometri), %	10	10	10
15—29 -vuotiaat, jotka suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisesti (Nuorisobarometri), %	79	80	75
Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (TEM)	43 700	31 200	30 000

50. Rahapelitoiminnan tuotot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 430 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorisolakiin (1285/2016) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisoalan järjestöille ja osaamiskeskustoimintoihin sekä nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen
- 2) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontatyön, digitaalisen nuorisotyön sekä nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien ja niiden kehittämistoiminnan menoihin
- 3) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisestä nuorisoalan yhteistyöstä aiheutuvien kulujen kattamiseen sekä EU:n ja kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen
- 4) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen ja kulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen
- 5) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen
- 6) valtion nuorisoneuvoston ja sen jaostojen ja arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston menoihin ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen
- 7) valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen
- 8) alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen, nuorisotilastot.fi -palvelun ylläpitoon ja kehittämiseen sekä aluehallinnon ja valtion virastojen määräaikaisten nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen
- 9) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön määräaikaisesta palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Kohdassa 9) tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

<i>Nuorten aktiivinen kansalaisuus</i>	
Valtakunnalliset nuorisoalan järjestöt	18 600 000
Lakisääteiset kansalliset toimikunnat	700 000
<i>Nuorten sosiaalinen vahvistaminen</i>	
Etsivä nuorisotyö ja muu nuorten sosiaalinen vahvistaminen	2 800 000
<i>Nuorten kasvu- ja elinolot, paikallinen ja alueellinen nuorisotyö</i>	
Kasvu- ja elinolot paikallisesti ja alueellisesti	2 870 000
<i>Nuorisotyön ja -politiikan kehittäminen</i>	
Kokeilu, kehittäminen, tutkimus ja kansainvälinen yhteistyö	10 460 000
Nuorisokeskukset	5 000 000
Yhteensä	40 430 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi 97 prosenttia ja kulutusmenojen osuudeksi kolme prosenttia.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arpajaisveron väliaikaisen alentamisen päättyminen	-838
Parlamentaarisesti sovittu taso	2 005
Tuottoarvion muutos	3 339
Tasomuutos	-848
Yhteensä	3 658

2023 talousarvio	40 430 000
2022 talousarvio	36 772 000
2021 tilinpäätös	36 308 241

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 272 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen
- 2) etsivän nuorisotyön tukemiseen sekä etsivän nuorisotyön yhteydenottojärjestelmän ylläpitoon
- 3) EU:n nuorisotakuun toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Työpajatoiminnan tukeminen	16 000 000
Etsivän nuorisotyön tukeminen ja EU:n Nuorisotakuun toteuttaminen	5 272 000
Yhteensä	21 272 000

Etsivän nuorisotyön tukemiseen osoitetaan lisäksi 2 000 000 euroa momentilta 29.91.50 ja 4 140 000 euroa momentilta 29.91.52.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etsivän nuorisotyön määrärahan vähennys	-9 603
Kertaluontoisen menon poistuminen	-160
Kuntien nuorisotyön valtionosuus (siirto momentille 29.91.52)	-7 748
Työpajatoiminnan vähennys	-300
Yhteensä	-17 811

Momentin nimike on muutettu.

2023 talousarvio	21 272 000
2022 talousarvio	39 083 000
2021 tilinpäätös	32 112 000

52. Valtionosuudet kuntien nuorisotoimeen ja eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 13 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen
- 2) nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistämiseen
- 3) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisiin kuntien nuorisotyön valtionosuuksiin
- 4) etsivään nuorisotyöhön ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiaasta asukasta kohden.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta	1 200 000
Nuorten yrittäjyys-, talous- ja työelämätaitojen edistäminen	450 000
Kuntien nuorisotoimen valtionosuus	7 690 000
Etsivä nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	4 140 000
Yhteensä	13 480 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Etsivä nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	4 140
Kertaluontoisten menojen poistuminen	-470
Kuntien nuorisotyön valtionosuus (asukasmäärän muutos)	-58
Kuntien nuorisotyön valtionosuus (siirto momentilta 29.91.51)	7 748
Tasomuutos	-3 458
Yhteensä	7 902

Momentin nimike on muutettu.

2023 talousarvio	13 480 000
2022 II lisätalousarvio	7 000 000
2022 talousarvio	5 578 000
2021 tilinpäätös	13 391 000